

**UNIVERZITA KARLOVA**

**Právnická fakulta**

**Sandra Makkiehová**

**Okolnosti vylučující protiprávnost se  
zaměřením na beztrestnost agenta**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Katedra: Trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 10. 04. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 160 479 znaků včetně mezer.

Sandra Makkiehov

diplomantka

V Praze dne 10. 04. 2021

Poděkování za odbornou pomoc při tvoření této práce a především za neskonalou trpělivost a toleranci patří mému vedoucímu práce JUDr. Lukáši Bohuslavovi, Ph.D. Dále si touto cestou dovolím poděkovat soudům a jednotlivým soudcům, kteří byli ochotni vyplnit dotazníky pro moji diplomovou práci.

# Obsah

Úvod .....	5
1. Obecný výklad.....	7
1.1. Právní historický vývoj okolností vylučujících protiprávnost.....	7
1.2. Okolnosti vylučující protiprávnost obecně.....	9
2. Okolnosti vylučující protiprávnost dle obecné části trestního zákoníku.....	14
2.1. Krajiná nouze .....	14
2.1.1. Přímo hrozící nebezpečí .....	15
2.1.2. Podmínka proporcionality a subsidiarity odvracení přímo hrozícího nebezpečí .....	16
2.1.3. Osoba povinná snášet nebezpečí .....	17
2.1.4. Excesy z krajní nouze .....	17
2.2. Nutná obrana .....	18
2.2.1. Přímo hrozící nebo trvajících útok .....	22
2.2.2. Obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku .....	24
2.2.3. Excesy z nutné obrany .....	27
2.2.4. Automatická obranná zařízení.....	29
2.3. Svolení poškozeného .....	31
2.3.1. Náležitosti souhlasu .....	32
2.4. Přípustné riziko .....	33
2.5. Oprávněné použití zbraně .....	36
2.6. Okolnosti vylučující protiprávnost neuvedené v trestním zákoníku.....	38
3. Beztrestnost agenta .....	43
3.1. Beztrestnost agenta .....	43
3.1.1. Zavedení institutu beztrestnosti agenta .....	44
3.1.2. Agent provokatér vs. agent kontrolor .....	47
3.1.3. Zákonné případy vyloučení beztrestnosti .....	49
4. Právní úprava Slovenské republiky .....	53
4.1. Srovnání právní úpravy beztrestnosti agenta v ČR a SR .....	53
4.1.1. Návrhy de lege ferenda k institutu beztrestnosti agenta v ČR .....	57
5. Dotazníkové šetření.....	59
5.1. Dotazník na institut beztrestnosti agenta.....	59
Závěr .....	64
Seznam zkratk .....	67
Seznam použitých zdrojů .....	68
Příloha č.1 – č. 36 .....	72
Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce a 3 klíčová slova v českém jazyce .....	108
Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce a 3 klíčová slova v anglickém jazyce .....	109

## Úvod

Trestní právo chrání svým specifickým způsobem nejdůležitější zájmy státu, a též zájmy jednotlivých osob. Zároveň při ochraně těchto zájmů je považováno za ultima ratio. Tedy je takovým prostředkem práva, který nejvýrazněji zasahuje do práv a svobod dotčených subjektů práva. Přestože prvotně chrání výše uvedené zájmy veřejná moc, respektive především bezpečnostní složky státu, v některých případech se tyto složky např. nemohou dostavit na místo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem včas. Proto trestní právo svou úpravou umožňuje osobám, aby v takových situacích mohly zasáhnout samy. Svým jednáním, které by jinak naplňovalo znaky trestného činu, jsou schopny tyto zájmy samy chránit. Z toho důvodu byly upraveny a zkodifikovány okolnosti vylučující protiprávnost, jež slouží k vyloučení protiprávnosti u jednání, které by bylo jinak trestné, ale společnost má na takovém jednání oprávněný zájem. Tedy na tom, aby takové jednání nebylo považované za trestné.

Okolnosti vylučující protiprávnost se nevyskytují pouze v právu trestním, ale i ve správním a občanském. Ovšem pro potřeby této práce se autor bude dále zabývat pouze úpravou práva trestního. V obecné části trestního zákoníku, zákon č. 40/2009 Sb., jsou upraveny okolnosti vylučující protiprávnost, a to konkrétně v ustanoveních § 28 až § 32 tohoto trestního zákoníku. Dále jsou okolnosti vylučující protiprávnost upraveny ve zvláštní části trestního zákoníku jako např. institut beztrestnosti agenta § 363 TZ, kterýžto institut také dle trestněprávní nauky patří mezi okolnosti vylučující protiprávnost. Existují i další okolnosti vylučující protiprávnost, které jsou uznávány naukou i praxí, avšak nejsou přímo v zákoně zakotveny.

Autor si toto téma zvolil především z toho důvodu, že má zájem o trestní právo. Tomu napomohlo i to, jak aktuální je toto téma v současné době a v rámci trestního práva. Autor se domnívá, že i přes četné prezentování těchto institutů např. ve veřejných sdělovacích prostředcích a s ohledem i na jejich praktické využití, není si laická veřejnost stále odpovídající způsobem vědoma všech okolností vylučujících protiprávnost, ze kterých vychází tyto instituty a jaké jsou meze jejich použití. Autor dále považuje institut beztrestnosti agenta z pohledu okolnosti vylučující protiprávnost a také naléhavosti odhalování organizovaného zločinu jako za málo probádaný. Navíc je známo, že jde o poměrně kontroverzní ustanovení, které je často předmětem různých kritických pohledů na něj.

Práce nejprve uvádí stručný historický vývoj okolností vylučujících protiprávnost, a to především od roku 1918, tedy od vzniku samostatného Československého státu. Současná právní úprava právě vychází z té její historické podoby a dokonce i z historické judikatury Nejvyššího soudu. Následně jsou rozebírány okolnosti vylučující protiprávnost obecně a jejich členění. V dalších kapitolách autor postupně věnuje pozornost jednotlivým okolnostem vylučujících protiprávnost, jejich aktuální právní úpravě, jejich aplikaci a výkladu ve smyslu ustálené judikatury. Samostatnou pozornost věnuje problematice excesů a okolností vylučujících protiprávnost, tedy možností jednat v omylu, tak jak upravuje ustanovení § 18 a § 19 TZ.

Institut beztrestnosti agenta se jeví jako klíčový pro policejní práci. Především pro odhalování organizovaného zločinu, když otázkou však stále zůstává, kdy se bude jednat o jednání, které v souladu s trestně právní úpravou a kdy tomu bude naopak. Tedy jak posuzovat možné excesy ve vztahu k ustanovení § 363 TZ. Autor chce dále pojednat o účelnosti a aplikaci tohoto ustanovení pomocí dotazníků zaslaných na soudy České republiky. Touto cestou se snažila zjistit názor odborníků, kteří toto ustanovení aplikují a také, zda se určité excesy v této problematice vůbec vyskytují. K otázce beztrestnosti agenta autor také srovná českou právní úpravu s právní úpravou Slovenské republiky, neboť se domnívá, že právě slovenská úprava by mohla být nejvhodnější pro provedení srovnání. Může být též inspirací pro případné návrhy de lege ferenda, to proto že oba státy sdílejí jak kontinentální typ práva, tak sociologické, politické a ekonomické ideje.

K výše uvedenému autor použil zejména více metod, jako metody komparatistické, analýzy právní úpravy, rešerše právní judikatury, dotazníkové metody k institutu beztrestnosti agenta.

Jako cíle práce si autor stanovil zhodnotit současný stav právní úpravy okolností vylučujících protiprávnost. Má zájem věnovat samostatnou pozornost mezím pro excesy u jednotlivých typů okolností vylučujících protiprávnost. Dále považuje za vhodné ozřejmit pojetí a přesnou právní aplikaci beztrestnosti agenta dle ustanovení § 312c a § 363 TZ, způsob dokazování tohoto institutu, jeho limity a výhody či nevýhody právní úpravy beztrestnosti agenta na Slovensku.

V závěru práce zpracovatel chce celkově zhodnotit, na kolik se podařilo stanovené dílčí cíle splnit. S tím pochopitelně souvisí možné návrhy de lege ferenda, které bude opírat o výsledky své práce.

## 1. Obecný výklad

Obecný výklad bude zaměřen nejprve na historický právní vývoj okolností vylučujících protiprávnost pro jednodušší pochopení a pozdější práci s textem a jednotlivými instituty. Poté bude tato část práce popisovat okolnosti vylučující protiprávnost obecně, tedy význam těchto okolností, základní pojmosloví a aktuální těžiště právní úpravy.

### 1.1. Právní historický vývoj okolností vylučujících protiprávnost

Okolnosti vylučující protiprávnost nejsou až tak dlouho upraveny zákonem, ovšem v praxi existují už stovky let. První zmínky o okolnostech vylučujících protiprávnost můžeme nalézt už ve starověkém Římu, kde nejdříve vznikla nutná obrana, poté krajní nouze. Nutná obrana ani krajní nouze nebyly přímo upraveny zákonem, ale byly obecně přijímány. Kdy nutná obrana byla považována za nezadatelné právo sebeobranu proti ohrožení života a Cicero právo na sebeobranu definoval jako přirozené právo člověka, s kterým se narodí. U majetku se nutná obrana příliš neaplikovala s výjimkou nočních krádeží, kdy měl poškozený právo využít nutné obrany na ochranu svého obydlí v noci.

Ve středověku byla celá společnost ovlivněna církví, a tak tomu bylo i u práva. Nutná obrana byla uznávána praxí, ale stále nebyla kodifikována. Dle tehdejší doktríny mohli lidé využít nutné obrany na obranu svého života a života ostatních, jelikož jim Bible přikazuje bojovat proti hříchu.

Nejvýznamnější změna trestního práva přichází za Josefa II., kdy byl přijat nový trestní zákon, jenž už obsahoval zásadu jako je *nullum crimen sine lege* či *nulla poena sine lege*, zároveň začal omezovat torturu a její důkazní hodnotu. Zvratem pro okolnosti vylučující protiprávnost se stává zákon č. 117/1852 Sb., O zločinech, přečinech a přestupcích, který definoval, že ke spáchání zločinu je nutný zlý úmysl dle § 1 zákona o zločinech, přečinech a přestupcích, tedy zásada zavinění, a dále definoval, v jakých případech je zlý úmysl vyloučen, srov. ustanovení §2 zákona č. 117/1852 Sb.,

*„§ 2 Důvody vylučující zlý úmysl*

*Proto nepřičítá se konání neb opominutí za zločin:*

*g) když skutek se stal z neodolatelného donucení nebo u výkonu spravedlivé nutné obrany. Že však tu byla spravedlivá nutná obrana, za to má se míti jen tehdy, když lze z povahy*

*osob, času, místa, ze způsobu útoku nebo z jiných okolností důvodně souditi, že pachatel užil toliko obrany potřebné, aby odvrátil od sebe neb od jiných protiprávní útok na život, na svobodu nebo na jmění; - nebo že toliko z poděšení, ze strachu nebo z leknutí vykročil z mezí takové obrany. - Vykročení takové může se však podle povahy okolností trestati podle ustanovení dílu druhého tohoto zákona trestního §§ 335 a 431) za čin trestný z nedbalosti.<sup>1</sup>“*

Dle výše uvedeného ustanovení zákona je možné vyčíst, že k využití okolností vylučujících protiprávnost, tedy nutné obrany, musí být splněny okolnosti protiprávního útoku na určité zájmy chráněné trestním zákonem, ovšem ne na všechny. Nutná obrana musela být přiměřená útoku. Dokonce tehdejší právní úprava počítala s excesem z nutné obrany z důvodu afektu, a to buď mstivého nebo vyděšeného, kdy takový exces mohl být potrestán jako čin nedbalostní.

Roku 1948 došlo ke změně politického režimu, spolu se změnou režimu se muselo změnit i právo, aby odpovídalo vzoru Sovětskému svazu. Známé právnické dvouletky dopadly i na trestní právo, byl přijat zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, kde byly v § 8 a § 9 upraveny nutná obrana a krajní nouze. Zde byly stanoveny podmínky pro nutnou obranu, kdy obránce odvracel útok na zájmy chráněné trestním zákonem, přičemž útok přímo hrozil nebo trval a obrana musela být přiměřená. Krajní nouze upravená v ustanovení § 9 kladla podmínku na přiměřenost škody (následku) způsobenou krajní nouzí a nebezpečím, které hrozilo, tedy princip proporcionality. Škoda nesměla dosáhnout stejné nebo vyšší míry, než jaká hrozila. Dále nebezpečí nebylo možné odvrátit jiným způsobem. To neplatí, pokud osoba, které nebezpečí hrozilo, měla povinnost snášet. Při excesu z okolností vylučujících protiprávnost z důvodu silného rozrušení byla použita polehčující okolnost, která byla upravena v ustanovení § 21 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb.

V roce 1961 vstoupil v účinnost zákon č.140/1961 Sb., trestní zákon, jenž explicitně upravoval tři okolnosti vylučující protiprávnost, a to nutnou obranu, krajní nouzi a oprávněné použití zbraně. V ustanovení § 13 byla upravena nutná obrana negativním vymezením, tedy že se nejednalo o nutnou obranu, pokud byla zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku. Výše uvedená dikce byla změněna novelou

---

<sup>1</sup> Zákon č. 117/1852 Sb., O zločinech, přečinech a přestupcích ve znění pozdějších předpisů.



č. 290/1993 Sb., která změnila slovo „zřejmě“ na „zcela zřejmě“ a „povaha a nebezpečnost útoku“ na „způsob útoku“. Pozitivní změnou bylo zvýšení síly obrany. Změna povahy a nebezpečnosti útoku na způsob útoku byl kritizován vícero odborníky z důvodů nejednoznačnosti tohoto pojmu a obavy, že soudy nebudou zjišťovat všechny potřebné okolnosti případu. Autor by se přikláněl více k pojmu „povaha a nebezpečnost útoku“ než způsob útoku, protože s odkazem na ustanovení § 38 odst. 1 TZ spolu s § 39 odst. 2 TZ by „povaha a nebezpečnost útoku“ skutečně byla příhodnějším pojmem než jen „způsob útoku“, kdy způsob provedení činu je pouze jednou z podmínek zkoumaných k určení povahy a závažnosti trestného činu.

Až do přijetí rekonstrukce trestního práva hmotného v roce 2009 byla právní úprava následující, o nutnou obranu se nejednalo, pokud byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Krajiná nouze upravená v ustanovení § 14 zákona č. 140/1961 Sb., byla podmíněna tak, že o krajiná nouzi nešlo, pokud hrozící nebezpečí bylo možno odvrátit jinak nebo že způsobený následek byl zřejmě stejně závažný jako ten, který hrozil. Očividně byla vypuštěna podmínka toho, že v krajiná nouzi nemohl jednat ten, kdo byl povinen nebezpečí snášet. V § 15 bylo upraveno oprávněné použití zbraně, kdy trestný čin nespáchal, kdo použil zbraně v mezích zmocnění příslušných zákonných předpisů.

## **1.2. Okolnosti vylučující protiprávnost obecně**

K bližšímu pochopení tohoto institutu je nutné uvést, že každý trestný čin dle ustanovení § 13 TZ musí naplňovat charakteristické znaky, aby byl trestným činem, toto ustanovení je nazýváno formálním pojetím trestného činu. Dle výše uvedeného ustanovení je protiprávnost jedním ze základních znaků trestného činu, i když se odborná literatura neshoduje, zda se jedná o obecný nebo typový znak trestného činu. Protiprávností rozumíme rozpor s právním řádem, kdy ne každý protiprávní čin je trestným činem, ale každý trestný čin musí být protiprávní. Podle Jelínka můžeme protiprávnost dělit na formální a materiální, formální protiprávností chápeme právě rozpor s právním předpisem, zatímco materiální protiprávnost vyjadřuje společenskou škodlivost.<sup>2</sup> Toto formální pojetí trestného činu je změkčováno materiálním korektivem dle ustanovení § 12 odst. 1 TZ neboli zásadou subsidiarity trestní represe, jež vyžaduje,

---

<sup>2</sup> JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4, s. 256.

aby trestní právo bylo prostředkem ultima ratio a bylo použito pouze v případech natolik společensky škodlivých, kdy nepostačuje použít odpovědnost podle jiného právního předpisu. Okolnosti vylučující protiprávnost jsou institutem práva, který zakládá ex tunc neexistenci protiprávnosti jednání, byť by takové jednání naplňovalo všechny znaky skutkové podstaty. Tedy trestněprávní odpovědnost nenastoupí, jelikož se nejedná o trestný čin od samého počátku, což můžeme vyvodit i ze samotné dikce § 28 - § 32 TZ, kde se hovoří o „činu jinak trestném“ nebo „trestný čin nespáchá“. Neexistenci trestněprávní odpovědnosti musíme důrazně odlišovat od zániku trestní odpovědnosti dle ustanovení § 33 TZ o účinné lítosti, kde k trestnému činu došlo, ale na základě splnění dále stanovených podmínek trestním zákonem trestněprávní odpovědnost pachatele zaniká.

Okolnosti vylučující protiprávnost nejsou pouze institutem práva trestního, ale i práva správního jako součást úpravy přestupkového jednání, ba dokonce práva občanského, jako např. krajní nouze a nutná obrana. Tato práce se však zabývá pouze okolnostmi vylučujícími protiprávnost v rámci trestního práva, kde hlavní úprava je v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů, a to obecnou částí v ustanoveních § 28 – § 32 TZ. Použití okolností vylučujících protiprávnost je takové, že i když jednající osoba naplní všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, není trestně odpovědná, a to z důvodu společenské prospěšnosti okolnosti vylučující protiprávnost. Každá z těchto okolností má svoji společenskou prospěšnost, která převažuje nad tím, kdyby konkrétní osoba nejednala, jedinou výjimku z této myšlenky může představovat svolení poškozeného. V současné právní úpravě nalezneme obecnou úpravu okolností vylučujících protiprávnost, a to v § 28 – krajní nouze, § 29 – nutná obrana, § 30 svolení poškozeného, § 31 – přípustné riziko, § 32 – oprávněné použití zbraně. Poté jsou v trestním zákoníku upraveny i specifické okolnosti vylučující protiprávnost jako např. ustanovení § 312c a § 363 o beztrestnosti agenta nebo také v ustanovení § 368 odst. 3 o neoznámení trestného činu. Ovšem okolnosti vylučující protiprávnost lze vykládat analogicky i přes obecné pravidlo, že v trestním právu hmotném se analogie zásadně nepoužívá, a to že okolnosti vylučující protiprávnost nerozšiřují podmínky trestní odpovědnosti, ale naopak jsou analogií ve prospěch pachatele, která je v trestním právu hmotném zásadně dovolena. To i úzce souvisí se zásadou presumpce nevinny, která je upravena v § 2 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozdějších předpisů.

Presumpce nevinny vyjadřuje povinnost přistupovat ke každé osobě jako k nevinné, dokud není pravomocným odsuzujícím rozsudkem rozhodnuto jinak. Jednou z podzásad presumpce nevinny je *in dubio pro reo*, což vyjadřuje v pochybnostech ve prospěch. Míjí se tím tedy, že pokud není skutkový stav prokázán jasně, mají orgány činné v trestním řízení rozhodnout ve prospěch pachatele. Tedy bude-li soud na vážkách, zda skutečně došlo k naplnění podmínek okolnosti vylučující protiprávnost či nikoliv, musí se přiklonit k variantě prospěšnější pro pachatele.

Specifickým případem jsou omyly o okolnostech vylučujících protiprávnost. „*Skutkové omyly o okolnostech vylučujících protiprávnost lze také nazývat omyly o skutkových předpokladech vylučujících protiprávnost, případně omyly o dovolující skutkové podstatě.*“<sup>3</sup> Typicky zde dochází ke dvěma situacím, prvně půjde o případy, kdy jednající osoba neví, že jedná v rámci okolnosti vylučující protiprávnost. Druhou situací je, že jednající osoba se mylně domnívá, že jsou naplněny podmínky pro jednání v okolnosti vylučující protiprávnost. Podstatné je, že na rozdíl od skutkových omylů u skutkových podstat trestných činů, ty omyly o okolnostech vylučujících protiprávnost mají opačné důsledky.

Negativní skutkový omyl o okolnostech vylučujících protiprávnost postihuje případy, kdy pachatel jedná v omylu, že nejsou dány podmínky pro okolnosti vylučující protiprávnost, a tak se domnívá, že páchá protiprávní jednání, v našem případě trestný čin. Jelikož pachatel mylně posoudil skutkové okolnosti, dopouští se trestného činu. V odborné literatuře nalezneme dva názory na toto pojetí. První, spíše menšinový, se domnívá, že pachatel by trestně odpovědný být neměl, jelikož objektivně byly naplněny podmínky pro aplikaci okolnosti vylučující protiprávnost. Druhý, většinový názor, vyjadřuje myšlenku, že pro aplikaci ustanovení o okolnostech vylučujících protiprávnost je nutná existence subjektivního prvku ze strany pachatele. Autor se osobně kloní k druhému názoru, protože jak je požadováno, aby subjektivní stránka pokrývala všechny znaky trestného činu, tak by měla pokrývat jednání v okolnosti vylučující protiprávnost. Navíc v negativním skutkovém omylu jedná pachatel se zlým úmyslem, byť jsou objektivně dány podmínky pro okolnost vylučující protiprávnost. Aplikace ustanovení

---

<sup>3</sup> STOČESOVÁ, Simona. Omyl v českém a zahraničním trestním právu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-418-3, s. 83.

o negativním skutkovém omylu na okolnost vylučující protiprávnost bude mít tedy za následek, že pachatel jednající v omylu, bude potrestán za pokus k trestnému činu anebo za dokonaný trestný čin, pokud by zde došlo i k excesu z dané okolnosti vylučující protiprávnost, pravděpodobně ale bude užita při jeho trestání polehčující okolnost dle ustanovení § 41 písm. g) trestního zákoníku.

Pozitivní skutkový omyl o okolnostech vylučujících protiprávnost vyjadřuje situaci, kdy se jednající osoba mylně domnívá, že jsou dány podmínky pro okolnost vylučující protiprávnost a tak jedná v mezích takové okolnosti. Tento pozitivní skutkový omyl je pro právní veřejnost složitějším případem, kdy existují čtyři hlavní teorie na posouzení takového jednání. Problematická část totiž je, že přestože se pachatel mylně domníval o skutkových okolnostech, tak tomu bylo i o protiprávnosti jeho jednání, o kterém ale nemůže být pochyb. Dle Stočesové jsou hlavními teoriemi teorie úmyslu, přísná teorie viny, omezená teorie viny, teorie viny s omezenými právními následky.<sup>4</sup> Teorie úmyslu je založena na tom, že úmysl spolu s vědomím o protiprávnosti tvoří vinu. Tím, že jednající osoba neví o protiprávnosti svého jednání, odpadá úmysl, a tedy i vina. Tento přístup zdůrazňuje lidskou stránku, ovšem opomíjí, že k protiprávnímu jednání objektivně došlo a jiné osobě bylo zasaženo do jejích práv. Přísná teorie viny nám může připomínat argumentum ad absurdum, jelikož dle této teorie osoba sice jedná v omylu o protiprávnosti jednání, ale stále naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu, tudíž jednání obsahuje úmysl. A proto by osoba jednající v omylu měla být potrestána jako osoba jednající mimo omyl. Omezená teorie viny se snaží najít střední cestu mezi extrémy a vyjadřuje myšlenku, že jednající v pozitivním omylu o okolnosti vylučující protiprávnost, sice naplnil znaky skutkové podstaty, ale nejednal tak v úmyslu, tedy bude nanejvýš potrestán za nedbalostní trestný čin, pokud je nedbalost u dané skutkové podstaty přípustná. Teorie viny omezené v právních následcích je více praktickým přístupem a ve výsledku souhlasí s teorií omezené viny, ale snaží se následky promítnout do posouzení protiprávního jednání, jako jednání maximálně nedbalostní a staví ho naroveň běžnému negativnímu skutkovému omylu spadající pod ustanovení § 18 odst. 4 TZ, srov. usnesení NS *„má-li jít o putativní krajní nouzi, tedy pozitivní skutkový omyl*

---

<sup>4</sup> STOČESOVÁ, Simona. Omyl v českém a zahraničním trestním právu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-418-3.

*o okolnosti vylučující protiprávnost ve smyslu § 18 odst. 4 tr. zákoníku, musí být i ze subjektivního hlediska jednatel osoby nejen splněny podmínky uvedené v § 28 odst. 1 tr. zákoníku, ale také dodrženy limity jednání v krajní nouzi uvedené v § 28 odst. 2 tr. zákoníku, tedy i princip subsidiarity. Jestliže domnělé nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem bylo možno odvrátit jinak, není vyloučena trestní odpovědnost jednatel osoby ani za úmyslný trestný čin, protože ustanovení § 18 odst. 4 tr. zákoníku se v takovém případě neuplatní<sup>5</sup>.*

Závěrem této kapitoly považuje autor za nutné zmínit excesy z okolností vylučujících protiprávnost, jež značí překročení mezí okolností vylučujících protiprávnost. Nejčastěji půjde o případy, kdy osoba bude jednat v okolnosti vylučující protiprávnost, ale poruší některou z podmínek, ať už proporcionality, subsidiarity nebo časové souvislosti. V takovém případě by ale bylo nespravedlivé potrestat osobu stejně jako „klasického“ pachatele trestného činu. Pro správný výsledek takového řízení může soud využít dva instituty trestního zákoníku, a to polehčující okolnost dle ustanovení § 41 písm. g) TZ anebo ustanovení § 58 odst. 6 TZ, které umožňuje mimořádné snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby.

---

<sup>5</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1121/2019 ze dne 26. září 2019.

## 2. Okolnosti vylučující protiprávnost dle obecné části trestního zákoníku

Tato část diplomové práce se bude věnovat jednotlivým okolnostem vylučujícím protiprávnost dle obecné části trestního zákoníku, které jsou obsaženy v ustanoveních § 28 - § 32 trestního zákoníku. Tyto okolnosti mají pevné ukotvení v našem právním řádu, a proto jsou upraveny v obecné části TZ na rozdíl od speciálních okolností vylučujících protiprávnost, jako je např. beztrestnost agenta. V jednotlivých kapitolách bude uveden výklad těchto okolností a jejich základní náležitosti dle právní dikce.

### 2.1. Krajní nouze

Krajní nouze je upravena v ustanovení § 28 TZ, dle jehož dikce jde o čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem. Krajní nouze spolu s nutnou obranou jsou nejčastěji využívanými okolnostmi vylučující protiprávnost. Dle dostupné odborné literatury můžeme u ostatních okolností vylučující protiprávnost vyvodit jejich vztah speciality vůči krajní nouzi, i proto je ustanovení o krajní nouzi první v rámci obecných okolností vylučujících protiprávnost v trestním zákoníku. Institut krajní nouze představuje skutečnost, kdy při odvracení nebezpečí hrozícímu zájmu chráněnému trestním zákonem dojde k poruše jiného zájmu chráněného trestním zákonem. „*Nebezpečí, které někdo při krajní nouzi odvrací, je stav hrozící poruchou některému zájmu chráněnému trestním zákonem. Nebezpečí může být způsobeno přírodní silou (např. povodní či bleskem), člověkem (např. řidičem při dopravní nehodě), zvířetem (např. psem), věcí (např. poruchou strojního zařízení) i jiným způsobem (např. epidemií nakažlivé choroby). Nebezpečí musí hrozit zájmu chráněnému trestním zákonem, konkrétně zájmu na ochraně života, zdraví, svobody, osobnosti člověka, jeho soukromí, lidské důstojnosti, cti majetku apod.*“<sup>6</sup> Proto jednající osoba musí objektivně znát podmínky krajní nouze a jednat v souladu s těmito podmínkami a zároveň poměřit hodnotu těchto dvou zájmů chráněných zákonem při jejich kolizi. Podmínky krajní nouze jsou upraveny v ustanovení § 28 odst. 2 TZ, kdy nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu

---

<sup>6</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 1485/2017 ze dne 24. ledna 2018.

nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.<sup>7</sup> Velmi výstižně jsou podmínky krajní nouze popsány v následujícím usnesení Nejvyššího soudu „*Krajní nouzi se rozumí stav, při němž je možné chránit zájem, který zároveň chrání trestní zákon, jen tím, že se obětuje jiný takový zájem. Podstatou krajní nouze je střet zájmů na ochraně různých společenských vztahů v tom smyslu, že jednomu zájmu hrozí porucha, která může být odvrácena pouze tak, že dojde k porušení jiného zájmu. Jednáním v krajní nouzi se odvrací nebezpečí, jemuž je vystaven zájem chráněný trestním zákonem. Nebezpečím se míní možnost vzniku poruchy takového zájmu*“<sup>8</sup>.

### 2.1.1. Přímo hrozící nebezpečí

Jak již bylo uvedeno výše, nebezpečí představuje možnost vzniku poruchy zájmu chráněného trestním zákonem. Pro aplikaci institutu krajní nouze je však zapotřebí, aby takové nebezpečí přímo hrozilo zájmu chráněným trestním zákonem, kdy skvostnou definici přímo hrozícího nebezpečí poskytuje usnesení Nejvyššího soudu „*Přímo hrozící nebezpečí ve smyslu § 28 tr. zákoníku se vyznačuje tím, že se v krátkém časovém úseku naplňují všechny podmínky potřebné k tomu, aby porucha nastala, a že vznik poruchy je bezprostřední*“<sup>9</sup>. Nebezpečí může být vyvolané jak přírodními silami, tak člověkem nebo věcí. Osoba jednáající v krajní nouzi se snaží zabránit vzniku poruchy na zájmu chráněném trestním zákonem tím, že se dopustí činu jinak trestného, jelikož při jejím odvracení nebezpečí dojde k poruše jiného zájmu chráněného trestním zákonem. Typickým příkladem dle literatury je útok psa na člověka, kdy člověk využije cizí věci k odehnání psa a při tom tuto cizí věc poškodí. I přesto nedojde k trestnému činu neoprávněného užívání cizí věci dle ustanovení § 207 TZ nebo k poškození cizí věci dle ustanovení § 228 TZ, protože chybí protiprávnost takového jednání po aplikaci institutu krajní nouze. Podstatnou podmínkou krajní nouze je, že nebezpečí hrozí bezprostředně a přímo, tedy po pominutí nebezpečí se nebude jednat o případ jednání v krajní nouzi, stejně tomu tak bude u nebezpečí hrozícího v budoucnosti. Ovšem „*přímo hrozící nebezpečí je tu tehdy, jestliže vývoj událostí spěje rychle k poruše anebo sice nepokračuje, ale jsou splněny téměř všechny podmínky k tomu, aby porucha nastala, a uskutečnění zbývajících*

---

<sup>7</sup> § 28 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

<sup>8</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 272/2016 ze dne 2. března 2016.

<sup>9</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 201/2018 zn. ze dne 14. března 2018.

*podmínek je věcí náhody, jež se může kdykoliv a s velkou pravděpodobností stát (např. únik plynu v bytě takové koncentrace, že může dojít k výbuchu)*“<sup>10</sup>. Tedy závěrem o přímo hrozícím nebezpečí můžeme vyvodit, že vždy se bude posuzovat dle konkrétních skutkových událostí jednotlivého případu v souladu s ustanovením § 89 TŘ o dokazování.

### **2.1.2. Podmínka proporcionality a subsidiarity odvrácení přímo hrozícího nebezpečí**

Požadavek subsidiarity vyjadřuje nárok na jednající osobu v krajní nouzi, aby nemohla hrozící nebezpečí odvrátit jiným způsobem než činem jinak trestným. Zároveň, je-li více způsobů odvrácení, musí jednající osoba vybrat způsob, který bude nejméně závažný ze všech možných. Vždy ale bude nutné přihlídnout ke konkrétním okolnostem případu a i schopnostem, znalostem a psychickému stavu osoby jednající v krajní nouzi, což ostatně i judikoval NS, „*Při posuzování krajní nouze není na rozdíl od nutné obrany rozhodující přiměřenost či nepřiměřenost způsobu odvrácení hrozícího nebezpečí. Rozhodující pro hodnocení vybočení z mezí krajní nouze je, bylo-li toto nebezpečí možno odvrátit jinak, nebo zda způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Při hodnocení, zda nebezpečí bylo možno odvrátit jinak, je třeba brát v úvahu jen ty možnosti obviněného, kterými bylo možno odvrátit nebezpečí včas, tj. ještě před porušením zájmu chráněného trestním zákonem, kterému nebezpečí hrozilo*“<sup>11</sup>.

Požadavkem proporcionality chápeme míru závažnosti následku činu jinak trestného, respektive poměr mezi závažností následku hrozícího nebezpečí a míry závažnosti následku jednání v krajní nouzi. Požadavek na proporcionalitu je vyjádřen v ustanovení § 28 odst. 2 TZ, kdy nepůjde o krajní nouzi, bude-li následek zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil. Při posuzování následku musí orgány činné v trestním řízení posoudit jak jeho intenzitu, tak druh porušeného zájmu chráněného trestním rizikem. Bude se tedy vždy jednat o posuzování kolizí jednotlivých zájmů chráněných trestním zákonem a mírou intenzity zásahu do takových zájmů, viz usnesení

---

<sup>10</sup> JELÍNEK, Jirí. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4, s. 260.

<sup>11</sup> Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tz 54/71 ze dne 16. srpna 1971.



NS „Osoba jednající v krajní nouzi nesmí způsobit následek, který je zřejmě stejně závažný nebo dokonce závažnější, než jaký hrozil z odvráceného nebezpečí. Takto vymezená proporcionalita krajní nouze vyjadřuje zásadu, že nelze připustit záchranu jednoho zájmu obětováním rovnocenného nebo dokonce cennějšího zájmu jiného. Opak by v podstatě znamenal, že jednání v krajní nouzi neztrácí povahu materiálně protiprávního činu<sup>12</sup>“. Z výše uvedeného můžeme vyvodit, že při záchraně jiného člověka je možné zničit vchodové dveře od bytu, nejde-li vstoupit jinak do bytu, zde se bude posuzovat význam chráněných zájmů, tedy života a zdraví a majetku. Ovšem ne vždy bude mít zájem na zdraví vyšší ochranu než ochrana, např. zlomená ruka při záchraně majetku velké hodnoty.

### **2.1.3. Osoba povinná snášet nebezpečí**

K činu jinak trestnému dle krajní nouze je zásadně oprávněn každý, tedy přímo hrozící nebezpečí může odvrátit i osoba, již by nevznikla žádná škoda, i kdyby nezasáhla. Osoba, která odvrací nebezpečí, byť nesměruje proti ní, jedná tzv. v pomoci v nouzi. Oproti tomu jsou ovšem osoby, které jsou povinné takové nebezpečí snášet na základě jiných právních předpisů, u nichž nelze připustit ani pomoc v nouzi. Typicky půjde o příslušníky integrovaného záchranného systému, kdy na základě svého povolání a právní úpravy mají povinnost snášet přímo hrozící nebezpečí. Tuto povinnost snášet nelze chápat absolutně a bez výjimek, vždy budou orgány činné v trestním řízení přihlížet ke konkrétním skutkovým okolnostem. Např. v situaci, kdy zasahující osoby integrovaného záchranného systému nebudou mít dostatečné vybavení či výstroj pro konkrétní zásah, při němž by se vystavily přímo hrozícímu nebezpečí.

### **2.1.4. Excesy z krajní nouze**

„O vybočení z mezí krajní nouze (exces) podle trestního zákoníku jde tehdy, jestliže zde některé její podmínky naplněny byly, tedy stav byl krajní nouzi blízký, ale nebyly tu dány podmínky krajní nouze zcela ve všech směrech.“<sup>13</sup> O vybočení z mezí krajní nouze

---

<sup>12</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 272/2016 ze dne 2. března 2016.

<sup>13</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 Tdo 1233/2016 ze dne 30. listopadu 2016.

může dojít v několika případech, první z nich navazuje na osobu, jež je povinná nebezpečí snášet. Pokud má osoba povinnost snášet, není možné, aby jednala v krajní nouzi při hrozícím nebezpečí, vyjmeme-li z měřítka tzv. omluvnou krajní nouzi ve výše uvedeném odstavci. Další případem excesu je intenzivní exces, tedy porušení požadavku proporcionality. Signifikantní příklad k této problematice je v usnesení Nejvyššího soudu, kdy „o krajní nouzi podle § 28 tr. zákoníku se nejedná v případě, že pachatel odvrácením přímo hrozícího nebezpečí vyvolá zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější následek než ten, který hrozil. O vybočení z požadavku proporcionality (tj. o intenzivní exces) z krajní nouze se proto jedná i tehdy, když pachatel vyhodí bez zachování všech v úvahu přicházejících zásad bezpečnosti hrnec s hořícím olejem z okna svého obydlí a způsobí tím těžkou újmu na zdraví jiné osobě. Přitom je podstatné i zjištění, že původcem zahoření předmětné věci byl sám pachatel, který tím porušil ustanovení občanskoprávních předpisů o předcházení škodám na majetku“<sup>14</sup>. Další možností vybočení z krajní nouze je exces extenzivní, bude se jednat o případy, kdy jednání osoby není v souladu s časovou linkou nebezpečí. Tedy půjde o jednání před anebo přímo hrozícím nebezpečím, které, jak již bylo uvedeno výše, je základní podmínkou krajní nouze dle zákonné dikce. Tudíž „o krajní nouzi podle § 28 odst. 1 tr. zákoníku se nejedná tehdy, jestliže pachatel věděl o tom, že mělo dojít k fyzickému napadení jiné osoby, která se však již v rozhodném okamžiku nenacházela v ohrožení, čehož si musel být rovněž vědom, přičemž současně porušil či ohrozil zájem chráněný trestním zákonem“<sup>15</sup>. Posledním druhem excesu je porušení podmínky subsidiarity, což znamená, že hrozící nebezpečí šlo odvrátit i jiným, méně závažným způsobem.

## **2.2. Nutná obrana**

Ustanovení § 29 trestního zákoníku upravuje institut nutné obrany, která je druhou nejčastěji využívanou okolností vylučující protiprávnost. Právní úprava a idea nutné obrany vychází z úpravy krajní nouze a jedná se o privilegovaný stav oproti krajní nouzi. Mezi výše uvedenými instituty můžeme nalézt hned několik podstatných rozdílů, jež vytvářejí z nutné obrany privilegovaný případ oproti krajní nouzi. Prvně při použití nutné obrany se jedná o brání přímo hrozícímu či trvajícím útoku, nikoliv přímo hrozícímu

---

<sup>14</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 1425/2013 ze dne 11. února 2014.

<sup>15</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 443/2017 ze dne 10. května 2017.

nebezpečí. Útok můžeme definovat tak, že jde o jednání člověka, resp. útočnicka. Autor zde použije definici dle Jelínka, kdy „*útok je úmyslné, protiprávní jednání člověka, jež je nebezpečné pro společnost. Útok nemusí být trestným činem, a proto se nevyžaduje, aby útočník byl osobou trestně odpovědnou*“<sup>16</sup>. A to z důvodu, že útok ohrožující zájmy chráněné trestním zákonem, proti kterému lze využít jednání v nutné obraně, může být veden nejen trestně odpovědným pachatelem nebo trestně neodpovědným dítětem mladším patnácti let, ale i osobou nepřičetnou. U jednání nepřičetné osoby bude těžko posoudit na úmysl či nedbalost, jelikož zde chybí možnost zjistit subjektivní stránku činu jinak trestného. Zatímco nebezpečí dle krajní nouze můžeme chápat jako důsledek jednání osoby (např. založení ohně a následný požár budovy) nebo nebezpečí vyvolané silami nezávislými na lidské vůli či jednání. Právě proto, že u nutné obrany obránce zasahuje proti útoku a ne jen nebezpečí má určitá privilegia na rozdíl od krajní nouze. Tato privilegia spočívají nejen v okruhu těch, jež mohou využít institut nutné obrany, ale i v důraznosti obrany a v otázkách subsidiarity a proporcionality následku obrany v porovnání s možným následkem útoku. Tedy ke shrnutí nutné obrany můžeme sdělit, že „*podstatou nutné obrany je odvrácení nebezpečí, které vzniká útokem směřujícím proti zájmu chráněnému trestním zákoníkem, a to činem, který by jinak byl trestným činem namířeným proti útočnickovi. Protože však obránce odvracející útok chrání tytéž zájmy, které chrání sám trestní zákon, nejedná proti účelu trestního zákoníku, ale naopak ve shodě s ním. Jde o střet zájmů na ochraně různých společenských vztahů, a to na jedné straně zájem, který byl napaden útokem (např. zdraví poškozeného obránce), a na druhé straně zájem či zájmy útočnicka (např. zdraví nebo život útočnicka), které jsou při nutné obraně obětovány, aby tak byl odvrácen útok. Iniciativa, vedoucí ke vzájemnému střetnutí, ale musí vycházet pouze od útočnicka.*“<sup>17</sup>.

Nutné obrany může využít kdokoliv a nikdo nemá povinnost snášet nebezpečí na základě jiného právního předpisu či na základě svého povolání. Tedy každý je oprávněn využít institutu nutné obrany, a to i na obranu jiné osoby, pokud proti ní směřuje útok, avšak za podmínky, že obránce si je vědom objektivních podmínek zakládajících použitelnost nutné obrany v konkrétním případě. Takto široké oprávnění vychází z pojetí

---

<sup>16</sup> JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4, s. 266.

<sup>17</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 1566/2016 ze dne. 4. ledna 2017.

nutné obrany jako zásahu pro ochranu zájmů chráněných trestním zákonem a nahrazuje zásah veřejné moci, jež není schopna zasáhnout na místě okamžitě a tím by došlo k ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem. Právě ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem je další podmínkou pro použití nutné obrany, toto ohrožení nemusí dosahovat takové míry, aby naplnilo trestný čin, např. u trestného činu krádeže může obránce využít nutné obrany, i pokud bude hodnota kradené věci pod hranicí dle ustanovení § 138 TZ, tedy může být nižší než nikoliv nepatrná.

Problematickou situací je tzv. putativní obrana, kdy se obránce mylně domnívá, že existují objektivní podmínky pro uplatnění institutu nutné obrany, avšak reálně neexistují. Tedy „*putativní nutná obrana (§ 2g) tr.zák.) spočívá v tom, že pachatel má subjektivně omylem za to, že tu jsou ve skutečnosti podmínky nutné obrany, totiž, útok nespravedlivý, přítomný, směřující proti životu, svobodě nebo jmění, proti němuž obrana je potřebnou, ač těchto podmínek skutečně tu není*“<sup>18</sup>. Příkladem může být nejapný žert, kdy se obránce domnívá, že ho útočník chce napadnout nožem a k obraně využije střelnou zbraň. Následně zjistí, že nůž byl plastový a nemohl způsobit žádný reálný následek. V takovém případě nepůjde o institut nutné obrany, nýbrž o domnělou neboli putativní obranu a jednání se bude posuzovat dle ustanovení § 18 TZ o skutkovém omylu. Tudiž bude vyloučeno úmyslné jednání obránce, ale orgány činné v trestním řízení budou posuzovat, zda nedošlo k jednání ve formě nedbalosti. To ovšem neplatí, dopustil-li se obránce excesu v rámci domnělé nutné obrany.

Jak již bylo zmíněno v úvodní kapitole, okolnosti vylučující protiprávnost nemohou být využity proti výkonu veřejné moci. To samé platí i pro nutnou obranu, ovšem soud a OČTŘ musí vždy konkrétně zvažovat jednotlivé případy a především subjektivní vnímání obránce i v případech putativní nutné obrany, k tomu signifikantní výrok II nálezu Ústavního soudu „*při posuzování, zda určité jednání splňuje podmínky putativní nutné obrany, je třeba vycházet z představy toho, kdo k obraně přikračuje. Neboli, závěr o naplnění či nenaplnění podmínek putativní nutné obrany musí odpovídat především tomu, jak se daná konkrétní situace, s ohledem na všechny své okolnosti, jevíla právě obránci, nikoliv útočníkovi či třetímu nezúčastněnému pozorovateli, nezátíženému subjektivním vnímáním útoku ze strany obránce. Nerespektování tohoto pravidla může*

---

<sup>18</sup> Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. Zm I 370/25 ze dne 27. listopadu 1925.

*vést k odsouzení obránce v rozporu s čl. 40 odst. 2 Listiny a případně i čl. 39 Listiny*<sup>19</sup>. Tento nálezn reaguje na případ, kdy stěžovatel napadl ve své stížnosti nejen hmotněprávní posouzení skutku, ale i procesní zásady trestního řízení jako je zásada presumpce nevinny, in dubio pro reo, kontradiktornosti řízení a především právo na spravedlivý proces, které se skládá i ze zmíněných zásad. Stěžovatel byl odsouzen za pokus o trestný čin vraždy jak soudem prvního stupně, tak odvolacím soudem. Dále dovolací soud výše uvedené rozsudky potvrdil. Skutkový stav věci byl ten, že stěžovatel byl v noci probuzen rány na dveře, které nepochybně vedly k vyrazení dveří. Stěžovatel tou dobou bydlel se svou manželkou a třemi nezletilými dětmi, nebyl nikdy trestně odsouzen, ani trestně stíhán. Dále jeho rejstřík trestů i registr přestupků byl bez záznamu. Stěžovatel byl držitelem zbrojního průkazu a dvou střelných zbraní. Právě jednou ze zbraní vystřelil proti rámu dveří na druhé straně od kliky ve výši pasu a zranil tím osobu stojící za dveřmi. Jednal tak v přesvědčení, že využívá nutné obrany k ochraně své rodiny a sebe samého. Ovšem na druhé straně dveří nebyli zločinci, nýbrž příslušníci jednotky URNA, kteří zasahovali na základě rozhodnutí obvodního soudu na provedení domovní prohlídky. Zároveň bylo příslušníkům této jednotky mylně sděleno, že v obydlí se nachází osoba extrémně nebezpečná a ozbrojená a je nutné k ní tak přistupovat. Po výstřelu stěžovatele byl zraněn příslušník jednotky URNA bez trvalých či vážných následků, následně policie vyrazila dveře a vstoupila do obydlí. Poté, co stěžovatel spatřil, že se jedná o příslušníky policejních složek, dobrovolně odložil zbraň a plně se podvolil policistům. Svůj výstřel vysvětloval jako jednání z obavy o svoji bezpečnost a bezpečnost jeho rodiny, navíc byl vyražením dveří v noci náhle probuzen a byl ve stavu rozrušení, jak i dokládaly znalecké posudky nařízené soudem prvního stupně. Přesto soud prvního stupně nesouhlasil s obhajobou stěžovatele, která jeho jednání vysvětlovala jako putativní obranu, ale soud posoudil skutkový stav věci jako pokus vraždy s nepřímým úmyslem. Soud prvního stupně nebyl schopen prokázat nepřímý úmysl stěžovatele a v rozporu se zásadou in dubio pro reo rozsudkem uznal stěžovatele vinným z pokusu vraždy, přičemž ale využil mimořádného snížení odnětí svobody dle ustanovení § 58 TZ. Stěžovatel podal odvolání do všech výroků a státní zástupce pouze do výroku o trestu, nikoliv vině. Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že stěžovatel musel vědět, že za dveřmi se nacházejí policisté a že úmyslně střílel na policisty. Dále se ztotožnil s názorem, že

---

<sup>19</sup> Nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 3235/15 – 1 ze dne 26. dubna 2016.

i kdyby se jednalo o zločince, stěžovatel nemohl vědět, že chtějí ohrozit zdraví či život jeho rodiny a měl předpokládat, že šlo pouze o majetkovou trestnou činnost. Navíc dle soudů prvního i druhého stupně měl stěžovatel s výstřelem vyčkat až do doby, než by údajní pachatelé vyrazili dveře obydlí a vnikli dovnitř. Na základě výše uvedeného odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Dovolací soud potvrdil argumentaci předchozích soudních instancí, neprovedl další dokazování a byl přesvědčen, že uznání putativní nutné obrany by vedlo k nežádoucím důsledkům v budoucí práci policistů a navíc stěžovatel určitě měl a mohl vědět na základě výkřiků „policie“ a způsobu vniknutí do bytu, že se jedná o policisty. Ústavní soud po přečtení stížnosti zvážil všechny aspekty a dospěl k závěru, že skutečně došlo k porušení stěžovatelem namítnutých procesních zásad a i špatnému posouzení podmínek putativní nutné obrany. Kdy při posuzování putativní nutné obrany není pro OČTŘ dostačující, aby předpokládaly, že jakékoliv jednání proti bezpečnostním složkám ČR je úmyslné. Musí vždy jednotlivě a konkrétně posoudit každý případ, především brát na zřetel pocitu obránce a jeho krátké časové rozpětí pro jeho rozhodnutí. Dále bylo v odůvodnění nálezu i řečeno, že samotný pokus o vyrazení dveří, který se jeví jako velmi pravděpodobně úspěšný, zakládá hrozbu útoku, a tudíž střelba či jiná obrana v tomto momentu není žádným způsobem excesem z nutné obrany, co se týče požadavku přímo hrozícího nebo trvajícím útoku. Výše uvedený případ ukazuje na potřebnost řádného trestního procesu a na důsledné dodržování procesních zásad v souvislosti se zkoumáním okolností vylučujících protiprávnost i putativních obran či excesů z těchto okolností.

### **2.2.1. Přímo hrozící nebo trvajícím útok**

Základní podmínkou pro uplatnění nutné obrany je dle dikce ustavení § 29 TZ přímo hrozící nebo trvajícím útok. Toto časové ohraničení útoku udává, kdy se bude jednat o nutnou obranu a naopak, kdy půjde o extenzivní exces z nutné obrany, viz usnesení NS *„nutná obrana nemá místa, jestliže v době jednání, které se z hlediska podmínek nutné obrany posuzuje, chybí přímo hrozící nebo trvajícím útok. O nutnou obranu nejde, jestliže posuzované jednání je reakcí na útok, který již byl zastaven či odvrácen“*<sup>20</sup>. Přímo hrozícím útokem se rozumí útok, který bezprostředně hrozí zájmům chráněným trestním

---

<sup>20</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 855/2002 ze dne 29. října 2002.

zákonem. Dle odborné literatury se tento moment kryje se stádiem pokusu trestného činu, tedy útočnickovo jednání bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu.<sup>21</sup> Ovšem ne vždy je nutné, aby bylo zahájeno jednání ve stádiu pokusu trestného činu, bude postačovat, pokud okolnosti jasně naznačují, že útok nastane, např. vyhrožováním napadení osobou, která je extrémně agresivní a obránce to ví. Nebo pohrůžka zbraní při loupeži, obránce nemusí čekat na začátek útoku proti jeho zdraví. Tedy obránce nemusí vyčkávat, aby útok skutečně nastal, protože to by odporovalo smyslu institutu nutné obrany, který má poskytovat ochranu zájmům chráněným TZ, nemůže-li veřejná moc zasáhnout okamžitě. „*Není podmínkou nutné obrany ve smyslu § 13 tr. zák., aby se ze strany obránce jednalo o náhlé či nepřipravené jednání, které je jen okamžitou reakcí na situaci vyvolanou útokem. Nutná obrana má obvykle znaky úmyslného trestného činu, přičemž úmysl jednající osoby je dán i ve vztahu ke způsobenému následku. Forma zavinění je pro posouzení jednání jako nutné obrany irrelevantní.*“<sup>22</sup> Trvajícím útokem rozumíme skutečnost, že útok stále trvá, případně, že útok byl přerušen, avšak okolnosti nasvědčují tomu, že útok bude pokračovat. V takovém případě je nutná obrana dovolená. Ukončením útoku je situace, kdy nehrozí další nebezpečí zájmu chráněnému trestním zákonem, ale ukončení útoku není možné slučovat s momentem dokonání trestného činu, kdy odborná literatura často uvádí situaci zloděje, který již opouští místo činu s lupem, ale ještě se nachází na místě. Tedy proti majiteli okradených věcí útok trvá, respektive proti jeho majetkovým právům a má možnost jednat v nutné obraně, to samé platí i pro trestné činy proti domovní svobodě, což podporuje i dlouhotrvající soudní praxe.<sup>23</sup> To neplatí, pokud zloděj utíká z místa a ukradené věci zanechal před útekem na místě. Tudíž ve chvíli, kdy skončí útok proti zájmům chráněným trestním zákonem, není možné využít

---

<sup>21</sup> § 21 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

<sup>22</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 461/2004 ze dne 6. května 2004.

<sup>23</sup> Výrok rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tz 40/78 ze dne 28. července 1978 „*O nutnú obranu ide aj vtedy, ak osoba činom inak trestným odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok, ktorý je namierený proti telesnej integrite inej osoby. Nutná obrana je prípustná aj proti útoku, ktorý smeruje proti domovej slobode spôsobom uvedeným v § 238 ods. 1 Tr. zák. V takomto prípade trvá útok dovtedy kým sa nepodarí útočníka, ktorý vnikol do domu alebo do bytu iného s úmyslom vykonať tam násilie z domu alebo z bytu vyhnat'. Proti konaniu v nutnej obrane nie je nutná obrana prípustná. Konanie útočníka, namierené proti osobe, ktorá koná v nutnej obrane, treba považovať za pokračovanie v útoku bez ohľadu na to, či útok bol od začiatku namierený voči osobe, ktorá koná v nutnej obrane, alebo voči inej osobe. Osoba, ktorá koná v nutnej obrane, je preto oprávnená prekonať aj tento pokračujúci útok voči svojej osobe spôsobom, ktorý nie je zrejme neprimeraný povahe a nebezpečnosti útoku.*“

nutné obrany, jinak půjde o exces z okolnosti vylučující protiprávnost. Právě možné extenzivní excesy jsou velmi složité pro posouzení OČTŘ, nejčastěji tomu bude tak, budou-li soudy posuzovat, zda útok byl skutečně ukončen či pouze na moment přerušen. Např. útočník ranami bije poškozeného (obránce) a na určitou chvíli přestane, ale slovně dále vyhrožuje poškozenému, který se na základě dosavadního jednání útočníka domnívá, že útok bude pokračovat. A právě v těchto případech musí soudy využít procesní zásady trestního řízení a především zásadu *in dubio pro reo*, čemuž nasvědčuje i rozhodnutí NS „*při užití důvodu vylučujícího protiprávnost podle § 13 tr. zák. o nutné obraně nemůže soud vycházet ze závěru, že útok ze strany poškozeného "velmi pravděpodobně neskončil". Nelze-li tuto otázku provedenými důkazy zjistit zcela bezpečně, je nutno vycházet ze zásady in dubio pro reo a stran skončení či neskončení útoku na zájem chráněný trestním zákonem učinit závěr, že útok v době činu obviněné, která se mu bránila, trval. Při hodnocení skutečností týkajících se trvání i nebezpečnosti útoku poškozeného vůči obviněné a jejím dětem z hlediska podmínek nutné obrany je třeba přihlížet i k psychickému stavu obviněné a k jejímu subjektivnímu náhledu na trvání a nebezpečnost útoku*“<sup>24</sup>.

Dle Jelínka je specifickým druhem útoku útok vyprovokovaný, kdy se obránce snaží útočníka vyprovokovat k tomu, aby zaútočil. Následně obránce chce spáchat proti útočníkovi trestný čin pod záštitou nutné obrany.<sup>25</sup> V takových případech se nebude jednat o nutnou obranu, jelikož by to odporovalo smyslu nutné obrany. Pokud by právo uznávalo vyprovokované případy útoku pro pozdější užití nutné obrany, tak by docházelo ke zneužívání institutu. Je nutné zmínit, že vyprovokovaným útokem se nemyslí slovní žert či urážka.

### **2.2.2. Obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku**

Mezi další podmínky nutné obrany patří obrana, která není zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Právě v této části dikce § 29 TZ můžeme spatřit postupný posun s vývojem času, a to od ne zjevně nepřiměřené obrany až po zcela zjevně nepřiměřenou obranu. Prvně ovšem autor považuje za nezbytné přiblížit pojem „způsob

---

<sup>24</sup> Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 To 27/90 ze dne 28. dubna 1990.

<sup>25</sup> JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4, s. 267.



útočnicka, jeho úmysl a vlastnosti a prostředky použité k tomuto útoku apod.“<sup>26</sup> Tedy právě podle způsobu útoku můžeme posuzovat míru ohrožení a nebezpečí pro zájem chráněný trestním zákonem, tudíž to, zda byla obrana zcela zjevně nepřiměřená či nikoliv, bude záviset na všech faktorech, které dohromady tvoří způsob útoku. U nutné obrany se oproti krajní nouzi nevyžaduje subsidiarita obrany či přiměřenost jako u krajní nouze, to mimo jiné znamená i to, že obránce nemusí před útokem utéct, nýbrž může zvolit protiútok jako obranu. Právě možnost mezi útekem a obranou ve formě protiútočnicku je výrazným právem pro obránce, který nemusí pasivně snášet útok a může sám na základě svého uvážení zvolit své chování a formu obrany. K tomu autor dokládá ustálenou rozhodovací praxi soudů „u nutné obrany není podmínkou její proporcionalita ani subsidiarita. Obranu proti útoku přímo hrozícímu nebo trvajícím nelze tudíž považovat za nepřiměřenou jenom proto, že napadený se útoku nevyhnul útekem, i když byl útek možný, anebo že nezvolil mírnější možnou obranu než obranu, jež nevybočila ještě z mezí přiměřenosti. Přiměřenost obrany nutno posuzovat s hlediska konkrétní situace, v níž se vůči útočnickovi napadený ocitl“<sup>27</sup>.

Podstatným pojmem je „obrana zcela zjevně nepřiměřená“. Dle Šámala tuto nepřiměřenost můžeme určit především na základě dvou ukazatelů, za první mezi intenzitou skutečné obrany a intenzitou útočnicku, která byla potřebná k odvrácení útoku, za druhé sledujeme nepoměr mezi zájmem, který chrání obrana a zájmem, proti kterému obrana směřuje.<sup>28</sup> První ukazatel zjišťuje, zda bylo jednání v nutné obraně potřebné v určité intenzitě, tedy např., jestli se osoba musela bránit střelnou zbraní proti osobě neozbrojené. Soudy vždy musí přihlídnout k subjektivnímu vnímání obránce a k dalším skutkovým okolnostem případu. Jistě bude rozdíl, pokud proti útočnickovi vážícímu 80 kg a ohánějícímu se pěstmi bude za pomoci střelné zbraně stát obránce profesionální boxer či 50 kg žena., viz usnesení NS. „Střelba proti neozbrojenému agresivnímu člověku může být za splnění všech zákonných podmínek nutnou obranou podle § 29 tr. zákoníku. V tomto případě však musí být zvláště pečlivě posuzována její přiměřenost. Použití střelné

---

<sup>26</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 627/2016 ze dne 25. května 2016.

<sup>27</sup> Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 4 To 181/57 ze dne 6. září 1957.

<sup>28</sup> ŠÁMAL, Pavel. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 224.

*zbraně totiž vždy představuje možnost vzniku fatálního následku (tj. usmrcení jiného), se kterým každý průměrně disponovaný jedinec musí počítat. Proto je zde mimo jiné podstatné zjištění, zda osoba jednající v nutné obraně mohla za konkrétních podmínek použít zbraň i jiným způsobem, aniž by došlo ke vzniku uvedeného následku“<sup>29</sup>. Druhý ukazatel poměřuje hodnotu zájmů, které jsou ovlivněny. Tedy zájem, který chrání nutná obrana a zájem, proti kterému směřuje. Jistě bude pochopitelné, pokud obránce chrání zájem na zdraví a následkem jeho obrany vznikne porušení zdraví útočníka. Na druhou stranu soud neuzná použití nutné obrany, pokud útočník bude poškozovat zeď obytného domu sprejováním a obránce v úmyslu chránit zájem na majetku, útočníka pobodá. Ovšem velmi složité případy budou, kdy obránce bude chránit majetkové statky vysoké hodnoty, případně statky krizové infrastruktury a svoji obranou ohrozí zájem na zdraví či na životě.*

Dočteme se i částečně jiného způsobu posuzování adekvátnosti nutné obrany než u Šámala, a to v odborné literatuře, kde se vychází především ze způsobu útoku a jeho výše uvedené definice, tedy osoby útočníka, proti jakému zájmu chráněnému trestním zákonem útok směřuje, intenzita útoku, zvolené prostředky, časové a místní okolnosti. Přestože je to širší výčet faktorů, autor se domnívá, že Šámalova definice je pro aplikaci právní úpravy soudy snazší, a to právě tím, že vyzdvihuje podstatné závěry, k nimž musí soudy dospět a nejen jednotlivé prvky, jež musí soudy zkoumat. To považuje autor za vhodnější, jelikož i při rozboru judikatury si můžeme často povšimnout, že soudy v prvním a i druhém stupni dochází k určitému porušení zásady *in dubio pro reo*, a to především proto, že je zde jistá neochota aplikovat okolnosti vylučující protiprávnost ve sporných případech, přestože soudy mají zkoumat všechny případy možných okolností vylučujících protiprávnost subjektivně a „vžít se do situace obránce“. Tedy do situace, která předchází jeho obraně, do jeho psychického i fyzického stavu a náhlosti dané situace. Soud tedy aplikuje právo v rozporu, pokud hodnotí podmínky a okolnosti nutné obrany objektivně z pozice třetí osoby neboli také pozorovatele. K tomu usnesení NS *„Nutná obrana ve vztahu ke způsobu útoku nesmí být zcela zjevně nepřiměřená, tudíž může být nepřiměřená nebo i zjevně nepřiměřená. Pojem "zcela zjevně" je tu nutno vykládat v subjektivním pojetí, tedy tak, že podmínky se posuzují podle toho, jak se jevíly*

---

<sup>29</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 825/2013ze dne 30. října 2012.

zejména bránící se osobě, což dává soudu možnost, aby jednak posuzoval podmínky nutné obrany s určitou velkorysostí a jednak tyto podmínky zvažoval především z hlediska představ osoby, která se brání. Při zkoumání přiměřenosti nutné obrany je třeba vždy pečlivě uvážit všechny rozhodné okolnosti případu v celém jeho vývoji v konkrétním čase a na konkrétním místě, a to vždy se zřetelem k subjektivnímu stavu osoby, která odvracela útok, tj. podle toho, jak se čin útočnicka jevil tomu, kdo jej odvracel<sup>30</sup>.

### 2.2.3. Excesy z nutné obrany

Jak ukládá nauka i u nutné obrany existuje exces intenzivní a exces extenzivní, kdy jde o vybočení ze zákonných mezí nutné obrany. Při excesu intenzivním hovoříme o překročení mezí intenzity obrany proti útoku, tedy obrana je zcela zjevně nepřiměřená, především se bude jednat o volbu prostředků obrany. „Slovní spojení „zcela zjevně nepřiměřená“ použité v ustanovení § 29 tr. zákoníku o nutné obraně vyjadřuje hrubý nepoměr k útoku, který je odvracen. Volba prostředků k obraně a jejich účinnost závisí zpravidla na okolnostech nezávislých na napadené osobě. Proto i případné následky způsobené útočnickovi nelze přičítat napadenému. To platí i v případě, že obránce v menším rozsahu překročil meze nutné obrany.“<sup>31</sup> Podstatné je zmínit právě možné menší překročení mezí nutné obrany, nikoliv však podstatné. Odůvodnění přijetí mírnějšího překročení mezí nutné obrany ze strany soudů je dáno právě naléhavostí situace, kdy obránce jedná a velkého náporu na psychickou stránku obránce, zároveň z většiny nemožnost připravit se na obranu, což dokládá i dlouhodobá soudní praxe už první republiky, srov. „beztrestnost dle § 2 lit g) tr. z. vztahuje se i na případy, ve kterých sice objektivně nebylo podmínek spravedlivé nutné obrany, ale pachatel z bázně, uleknutí nebo z přestrašenosti předpokládal, že podmínky ty zde jsou,<sup>32</sup>“ k tomu také rozhodnutí NS pod sp. zn. Kr II 538/21 ze dne 24. října 1922 nebo rozhodnutí NS pod sp. zn. 6 Tz 30/82 ze dne 14. května 1982. Druhým typem excesu je exces extenzivní, který označuje překročení časové doby přímo hrozícího nebo trvajícím útoku. Typicky půjde o situace,

---

<sup>30</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1283/2014 ze dne 22. října 2014.

<sup>31</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 1048/2015 ze dne 30. září 2015.

<sup>32</sup> Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. Kr I 155/2 ze dne 10 března 1920.

kdy domnělý obránce jedná ještě, než je jisté, že útok vůbec nastane anebo naopak obránce jedná, až když byl útok ukončen, tedy obránce se snaží o odplatu.

Pokud obránce překročí tyto meze, má jeho jednání dvě hlavní roviny, jež bude soud sledovat. Prvně to bude subjektivní stránka činu, kdy jednání obránce v excessu bude nejčastěji posuzováno dle § 18 odst. 4 TZ o skutkovém omylu, tedy můžeme vyloučit úmyslné zavinění. Jelikož zavinění musí pokrývat všechny složky trestného činu, nepostačí, pokud soud prokáže pouze zavinění v jednání a nikoliv zavinění k následku, tedy vychází se u excesů z nutné obrany z klasické trestněprávní nauky, srov. usnesení NS „*V případě excessu z mezi nutné obrany je podmínkou trestní odpovědnosti obránce nejen zaviněné překročení nutné obrany, ale jeho zavinění se musí vztahovat též ke znakům příslušné skutkové podstaty, kterou tím naplnil, přičemž nemusí jít o stejnou formu zavinění*“<sup>33</sup>. Za druhé excesy z nutné obrany mohou být příčinou použití polehčující okolnosti dle ustanovení § 41 písm. g) TZ nebo mimořádného snížení trestu odnětí svobody dle ustanovení § 58 odst. 6 TZ v souladu se zákazem dvojího přičítání téže okolnosti, viz „*exces z mezi nutné obrany nelze současně zohlednit při mimořádném snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 6 tr. zákoníku a jako polehčující okolnost podle § 41 písm. g) tr. zákoníku*“<sup>34</sup>.

S excesy nelze zaměňovat případy putativní obrany, které byly zmíněny výše. Zároveň „*v případě předem dohodnuté vzájemné potyčky dvou či více osob není ani jedna z nich v postavení obránce a útočnicka, a proto nemůže žádná z nich jednat za podmínek nutné obrany podle § 29 odst. 1 tr. zákoníku. V takovém případě nelze uvažovat ani*

---

<sup>33</sup> Celé znění výroku Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 162/2007 ze dne 28. února 2007 „*Nutná obrana je vyloučena z důvodu tzv. intenzivního excessu tehdy, když čin obránce zcela jasně, očividně a nepochybně neodpovídá všem rozhodným okolnostem, charakterizujícím způsob útoku. Podle ustanovení § 13 tr. zák. nesmí být nutná obrana ve vztahu ke způsobu útoku zcela zjevně nepřiměřená, tudíž může být nepřiměřená nebo zjevně nepřiměřená. Pro jednání v nutné obraně není podstatná tzv. subsidiarita, tj. nevyžaduje se, aby se obránce snažil vyhnout hrozícímu nebo již probíhajícímu útoku nebo aby použil nejdříve mírnější způsoby obrany a jejich intenzitu případně stupňoval až podle způsobu útoku. Proto intenzivní exces z mezi nutné obrany nelze spatřovat jen v tom, že napadená osoba se útoku nevyhnula útekem, i když byl útok možná, anebo že nezvolila mírnější možnou obranu, pokud použitou (intenzivnější) obranu ještě nelze považovat za zcela zjevně nepřiměřenou způsobu útoku. V případě excessu z mezi nutné obrany je podmínkou trestní odpovědnosti obránce nejen zaviněné překročení nutné obrany, ale jeho zavinění se musí vztahovat též ke znakům příslušné skutkové podstaty, kterou tím naplnil, přičemž nemusí jít o stejnou formu zavinění*“.

<sup>34</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 61/2016 ze dne 26. ledna 2016.

*o vybočení z mezí nutné obrany (tzv. excesu) ve smyslu § 29 odst. 2 tr. zákoníku, použijeli jedna z těchto osob intenzivnějšího způsobu útoku, např. zbraň“<sup>35</sup>.*

#### **2.2.4. Automatická obranná zařízení**

Pod pojmem automatická obranná zařízení si můžeme představit mechanismy, které mají sloužit jako preventivní obrana proti možnému útoku, tedy chránit zájmy konkrétní osoby, jež nainstalovala automatické obranné zařízení. *„Jde o předem a preventivně instalovaná zařízení, jejichž účelem je odrazit budoucí útok na určitém místě bez součinnosti člověka – obránce (např. samostříly, různé pasti, elektrické obvody vyvolávající účinky elektrického proudu, výbušné systémy apod.), a to včetně hlídacích psa.“<sup>36</sup>* Automatická obranná zařízení spadají pod okolnost vylučující protiprávnost, a to konkrétně pod nutnou obranu, jelikož odvracejí bezprostředně hrozící nebo trvající útok. Avšak jejich použití je poměrně diskutabilní, co se týče intenzivního excesu z nutné obrany.

Judikatura se k automatickým obranným zařízením příliš nevyjadřuje, ale většina teoretických východisek byla dovozena z podmínek nutné obrany a jejich možných překročení v rámci excesů. K otázce těchto zařízení vydal Nejvyšší soud stanovisko, které shrnuje podmínky možného použití automatického obranného zařízení, viz *„Instalace a použití automatického obranného zařízení, jehož účelem je odvrátit možný nebo předpokládaný budoucí útok na zájem chráněný trestním zákonem na určitém místě bez součinnosti obránce (např. nástražné systémy, samostříly, zapojení elektrického proudu do mříží či kovového oplocení nemovitosti), samo o sobě nevyklučuje naplnění podmínek nutné obrany podle § 13 tr. zák. K tomu, aby byly splněny podmínky nutné obrany v případě použití automatického obranného zařízení zejména v podobě nástražného systému, který se automaticky uvede v činnost po vniknutí útočnicka do chráněného objektu, musí být zabezpečeno, aby se aktivovalo jen proti přímo hrozícímu či trvajícímu útoku na zájem chráněný trestním zákonem a aby jeho účinnost nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“*

---

<sup>35</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 188/2020 ze dne 24. března 2020.

<sup>36</sup> PŮRY, František, Souhrn aktuální judikatury – V. Nutná obrana v trestním právu, Trestněprávní revue 8/2007, s. 230.

*Při zaviněném nedodržení podmínek nutné obrany tím, kdo jej instaloval a odpovídá za jeho provoz, přichází v úvahu jeho odpovědnost za trestný čin spáchaný zpravidla z nedbalosti.*<sup>37</sup> K výše uvedenému stanovisku došlo trestní kolegium po zvážení všech teoretických východisek nutné obrany a zároveň po vyžádání se vyjádření se k této problematice od trestněprávních odborníků a institucí zabývajících se trestním právem. U excesu z nutné obrany, můžeme hovořit o excesu extenzivním, tedy porušení časové souvislosti obrany s útokem anebo o excesu intenzivním, tedy o zcela zjevné nepřiměřenosti obrany proti útoku. Co se týče excesu extenzivního, kolegium NS dovodilo, že u automatických obranných zařízení se o něj jednat nebude, jelikož obrana nezačíná momentem instalace takového zařízení, nýbrž až momentem jeho spuštění. Tedy většinou momentem, kdy započal útok proti chráněným hodnotám. Ovšem jiná situace nastává u excesu intenzivního, kdy je nutné posuzovat přiměřenost obrany k útoku. Soud bude vždy posuzovat její přiměřenost dle intenzity útoku, možných následků útoku a následků obrany. Jistě nebude spadat pod nutnou obranu automatické obranné zařízení, které usmrtí zloděje třešní. V takovém případě ponese obránce odpovědnost za jím způsobené následky, byť většinou půjde o nedbalostní zavinění.

Aby se obránce pohyboval v mezích nutné obrany při využití automatického obranného zařízení, musí splnit následující podmínky. Prvně zařízení se musí spustit až v momentě útoku. Tato podmínka zní poměrně jednoduše, ale jejím splněním se rozumí, že automatické obranné zařízení se nespustí při vstupu osoby, která není útočníkem. Typická situace bude vstup dítěte, které nemá nejmenší úmysl útoku, případně vstup složek IZS. Proto by měli obránci využít varovných nápisů a jiných zabezpečovacích technik, aby nedošlo k náhodnému zranění někoho jiného než útočníka. Druhá podmínka je přiměřenost obrany vůči útoku. Tedy dle hodnoty majetku, který obranný systém chrání, uzpůsobit míru obrany. Není možné, aby při ochraně majetku nepatrné hodnoty došlo k těžkému ublížení či dokonce usmrcení po spuštění zařízení. Právě i k přiměřenosti obrany se budou jevit jako důležité skutečnosti varovné nápisy, že místo je chráněno takovým zařízením a další zabezpečovací mechanismy.

Závěrem této subkapitoly je nutné zmínit, že automatická obranná zařízení jsou poměrně kontroverzním tématem a autor se domnívá, že při ochraně běžného majetku by

---

<sup>37</sup> Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu pod sp. zn. Tpjn 303/2008, ze dne 30. září 2009.

taková zařízení, kromě hlídacích psů, měla být využita co nejméně, především z důvodu možného ohrožení osob jiných než útočníků.

### 2.3. Svolení poškozeného

Ustanovení § 30 trestního zákoníku upravuje svolení poškozeného, které do roku 2009 bylo uznáváno pouze v rámci právní teorie a praxe. Na rozdíl od ostatních okolností vylučujících protiprávnost se svolení poškozeného zaměřuje čistě na chráněné zájmy jednotlivce a není na něm veřejný zájem, jako je např. na krajní nouzi či nutnou obranu, což můžeme konstatovat jako logické, protože zde nehrozí útok na život či na zdraví. Většinou se u této okolnosti vylučující protiprávnost bude jednat o majetkové trestné činy, resp. majetkové zájmy. Tento institut klade důraz na svobodu jednotlivce při rozhodování o svých právech a o tom, zda dovolí, aby do nich některé osoby zasáhly, samozřejmě se nebude jednat o všechna práva jednotlivce. Z dikce § 30 TZ vyplývá hned několik podmínek pro možnou aplikaci tohoto ustanovení, prvně se zaměřuje na osobu, která smí svolit s poškozením práv, dále jsou stanoveny podmínky souhlasu a naposledy se v odstavci 3. určuje, že svolení nesmí být dáno k ublížení na zdraví či usmrcení s výjimkou lékařských zákroků<sup>38</sup>, tedy nelze udělit souhlas k ublížení na zdraví či usmrcení, ovšem takový souhlas by byl podstatnou skutkovou okolností pro posouzení konkrétního případu, viz *„jestliže obviněný a poškozený se dohodnou na vzájemném úmyslném usmrcení jeden druhého jako způsobu společného dobrovolného ukončení života, potom dohodnuté jednání obviněného, jehož následkem byla smrt poškozeného, naplňuje znaky trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák., nikoli znaky trestného činu účasti na sebevraždě podle § 230 tr. zák. Uvedené okolnosti činu, zejména svolení poškozeného, mohou v konkrétním případě mít význačný vliv na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a spolu s dalšími okolnostmi svědčícími ve prospěch obviněného být důvodem pro použití ustanovení § 40 odst. 1 tr. zák. o mimořádném snížení trestu odnětí svobody.“*<sup>39</sup>

Proto, aby osoba mohla svolit se zásahem do svých práv, se musí jednat o osobu, která není nijak omezena ve svých rozhodovacích schopnostech a smí o svých zájmech zcela rozhodovat. Dle odborné literatury a judikatury dále můžeme usoudit, že udělit

---

<sup>38</sup> § 30 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

<sup>39</sup> Rozsudek Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 8 To 25/96 ze dne 17. července 1996.

souhlas do skupinových práv nebude možné a ani do zájmů, které chrání veřejný pořádek a zdraví, či zájmy ostatních osob. „Ve vztahu k právnické osobě se institutu svolení poškozeného věnovalo usnesení Nejvyššího soudu z 20. 11. 2013, sp. zn. 5 Tdo 985/2013, ve kterém soud uvedl, že „Nelze proto využít institutu upraveného v § 30 TrZ, který patří mezi okolnosti vylučující protiprávnost činu v těch případech, kdy škoda byla činem způsobena na majetku právnické osoby, a to přesto, že fyzická osoba jako společník nebo člen statutárního orgánu vyslovil souhlas se spácháním takového činu. Využití svolení poškozeného by totiž znamenalo souhlas jednáním na úkor společnosti [...], a „poškozený“ by se tím dostal do rozporu s povinností uloženou mu v § 194 odst. 5 obchodního zákoníku. [...] Členové představenstva tak jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře.“ Obdobně věc posoudil Nejvyšší soud i v usnesení ze dne 26. 7. 2016, sp. zn. 5 Tdo 924/2015.<sup>40</sup>“ Z výše uvedeného můžeme vyvodit, jakou důležitost v současnosti náš právní řád přikládá právnickým osobám a jejich odlišení od fyzických osob.

### **2.3.1. Náležitosti svolení**

Svolení poškozeného musí mít náležitý souhlas, jenž splňuje zákonné požadavky, tedy musí být dobrovolný, vážný, srozumitelný a určitý. Není přípustné, aby svolení neodpovídalo výše uvedeným podmínkám. Dobrovolností můžeme rozumět, že svolení musí poškozený udělit na základě svého vlastního uvážení, bez nátlaku či donucení anebo snad zastrašování. Vážnost vyjadřuje schopnost poškozeného samostatně rozhodovat a uvědomovat si následky svého jednání a následky zásahu do jeho práv. Důraz na srozumitelnost a určitost svolení zákon ukládá proto, aby se svolení vztahovalo na konkrétní chráněné zájmy, respektive konkrétní práva poškozeného. Otázkou je, zda je přípustný konkludentní souhlas. Na základě výše uvedeného se autor domnívá, že v některých případech bude stačit pouze konkludentní souhlas, např. pokud se syn zeptá rodičů, jestli by si mohl vzít jejich peníze, kdy mu jeho vlastní peníze došly, načež by rodiče pouze kývli.

---

<sup>40</sup> LUKÁŠOVÁ, Marcela, Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře, Trestněprávní revue 3/2019, C. H. Beck, s. 60.



V souladu s ustanovením § 30 odst. 2 TZ svolení k zásahu do práv musí být uděleno předem nebo současně, ve výjimečných případech dodatečně, tudíž vyplývá, že svolení bude udělováno pouze k jednání, které by jinak naplňovalo znaky úmyslného trestního činu. Můžeme vyvodit, že svolení, které je dáno předem, bude předcházet činu jinak trestnému či fázi pokusu, současné svolení bude uděleno buď ve stádiu pokusu, nebo při samotném jednání. Dodatečné svolení může naplnit podmínky okolnosti vylučující protiprávnost svolení poškozeného, pokud pachatel mohl očekávat, že takové svolení mu bude uděleno poškozeným na základě jejich poměrů a okolností případu. Typicky půjde o členy jedné rodiny nebo domácnosti, např. sourozenec si vypůjčí auto bez předchozího souhlasu, protože se oprávněně domnívá, že svolení by mu bylo uděleno.

Svolení poškozeného může být odvoláno, avšak nejpozději před dokonáním jednání. Pokud byl čin jinak trestný dokonán, svolení nelze být odvoláno, a to ani na právní statky, které byly nabyty ze zájmu, do něhož bylo po svolení zasaženo. Srov. *„jestliže soud prvního stupně dospěl v konkrétní věci k závěru, že poškozený dal určité osobě předchozí dobrovolný, vážný, určitý a srozumitelný souhlas k majetkoprávní dispozici a k ponechání si peněžních prostředků, které z této dispozice vzešly, je namíste použití ustanovení § 30 tr. zákoníku o svolení poškozeného“*<sup>41</sup>. U svolení poškozeného by se dalo povšimnout jistého nedostatku judikatury na rozdíl od ostatních okolností vylučujících protiprávnost, ovšem po důkladném rozboru právní dikce ustanovení § 30 TZ se dá uzavřít, že toto ustanovení je poměrně jasné a rozpory nastanou jenom ve specifických případech, jako byl v případě u svolení poškozeného v rámci právnické osoby.

#### **2.4. Přípustné riziko**

Přípustné riziko je upraveno v ustanovení § 31 TZ, jde o okolnost vylučující protiprávnost, která je ve vztahu speciality vůči krajní nouzi. Tento institut byl upraven až trestním zákonem č. 40/2009 Sb., ovšem i dříve byl užíván v rámci nauky trestního práva a také v rámci praxe. Hlavní důvod přijetí této úpravy při rekonstrukci trestního práva hmotného bylo upravení situací, kdy hospodářské riziko pro dosažení společensky prospěšného účelu mohlo zapříčinit trestněprávní odpovědnost konajících subjektů

---

<sup>41</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 597/2018 ze dne 13. června 2018.

a použití ustanovení krajní nouze nepřicházelo v úvahu. Respektive dle Kuchty jednající osoba mohla nejprve jednat v mezích krajní nouze, ovšem následek jednání je závažnější než dovolený následek pro aplikaci krajní nouze.<sup>42</sup> Zde je nutné rozlišit pojem podnikatelské riziko a přípustné riziko, kdy tyto dva pojmy nejsou synonymy. Podnikatelské riziko je zcela běžnou součástí soukromoprávní sféry podnikání a každý podnikatel na sebe musí tuto odpovědnost převzít, přestože některá překročení podnikatelského rizika mohou vést až k naplnění skutkových podstat trestných činů především v hlavě páté a šesté trestního zákoníku, k tomu signifikantní usnesení Nejvyššího soudu „*Výkon řídicí funkce v subjektu, který jinak vykonává společensky prospěšnou činnost (např. zdravotnické zařízení, nadace apod.), automaticky nenaplnuje podmínky přípustného rizika podle § 31 tr. zákoníku. Obvyklé podnikatelské riziko, kterému je vystaven každý podnikatel, nelze zaměňovat s přípustným rizikem ve smyslu citovaného ustanovení*“<sup>43</sup> Přípustné riziko na rozdíl od ostatních okolností vylučujících protiprávnost je zaměřeno především na svůj prospěšný cíl pro společenské poznání, ať už ve vědecké, lékařské či technické sféře. Tedy oproti krajní nouzi dle ustanovení § 28 TZ není nutná podmínka přímo hrozícího nebezpečí ani podmínka zákazu vyšší škody, ale hledisko možné prospěšnosti takového jednání.

Podmínky jednání, aby naplňovalo znaky přípustného rizika, vychází z dikce zákonného ustanovení § 31 TZ, kdy musí splňovat několik náležitostí. Zřejmě nejpodstatnější náležitostí je společensky prospěšný cíl, kdy prospěšnost takového cíle musíme posuzovat z co nejširšího hlediska, tedy prospěšný cíl pouze pro individuum nebo skupinu není dostatečný pro aplikaci ustanovení o přípustném riziku. Prospěšnost takového cíle je nutné vykládat v časové souvislosti a daným vývojem společnosti, což zároveň vytváří částečně problematickou část posuzovaného ustanovení. Soud musí vždy přihlídnout ke všem okolnostem případu, jak vyplývá z ustanovení § 89 trestního řádu, proto bude často v případech přípustného rizika požadovat znalecké posudky pro posouzení možné prospěšnosti zkoumaného jednání.

Jednou z těchto podmínek je zásada subsidiarity, což vyplývá z odst. 1 citovaného ustanovení, tedy „*trestný čin nespáchá, kdo v souladu s dosaženým stavem poznání*

---

<sup>42</sup>KUCHTA, Josef, Přípustné riziko jako okolnost vylučující protiprávnost v návrhu kodifikace trestního práva hmotného, *Trestněprávní revue* 6/2004, s. 165.

<sup>43</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1166/2012 ze dne 28. listopadu 2012.

*a informacemi, které měl v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce společensky prospěšnou činnost, kterou ohrozí nebo poruší zájem chráněný trestním zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak*<sup>44</sup>. Tudíž požadavek subsidiarity dle literatury znamená, že byť by sledovaného cíle poznání šlo dosáhnout i jinak, např. bez jakéhokoliv rizika, nešlo by tak bez vynaložení nepřiměřených nákladů. Dalším požadavkem přípustného rizika je proporcionalita rizika dle odst. 2 § 31 TZ *„nejde o přípustné riziko, jestliže taková činnost ohrozí život nebo zdraví člověka, aniž by jím byl dán k ní v souladu s jiným právním předpisem souhlas, nebo výsledek, k němuž směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika, anebo provádění této činnosti zřejmě odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům*<sup>45</sup>. Dle Šámala míra rizika, jež je podstupováno při daném jednání, nesmí být podstatně vyšší než pravděpodobnost společensky očekávaného výsledku.<sup>46</sup> Z výše uvedeného můžeme vyvodit, že riziko musí být předvídatelné a jednající osoby musí zvážit míru rizika k prospěšnému cíli. V hospodářské sféře tedy půjde o srovnání ztráty a zisku, kdy orgány činné v trestním řízení budou nuceny hledat přiměřenost mezi těmito veličinami. *„Formulaci této podmínky považujeme za nedostatečnou, neboť staví do relace veličiny, které lze samy o sobě jen velmi obtížně srovnávat: na jedné straně je to kladný výsledek rizikového jednání, a na druhé straně patrně výše pravděpodobnosti rizika, přičemž není uvedeno, co se považuje za míru rizika.*<sup>47</sup>“

Mezi další podmínky patří rozhodování lege artis, tedy osoby jednající v přípustném riziku musí být odborníky na danou problematiku, jak ostatně vyplývá z odst. 1 ustanovení § 31 TZ. Požadavek lege artis můžeme vykládat jako použití nejnovějších a nejspolehlivějších postupů a informací, chyba v postupu nezakládá porušení požadavku lege artis, viz usnesení NS 6 Tdo 1286/2014, kdy chyba v postupu nemusí znamenat vitium artis, pokud k ní nedojde tak, že osoba nevyužije veškerých znalostí a ověřených

---

<sup>44</sup> § 31 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění.

<sup>45</sup> § 31 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění.

<sup>46</sup> ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 232.

<sup>47</sup> PÚRY, František, KUČHTA, Josef, Postih úpadkových deliktů podle nového trestního zákoníku s přihlédnutím k úpravě přípustného rizika, Bulletin advokacie 9/2011, s. 13.

procesů.<sup>48</sup> Dle dostupné judikatury se vždy otázka lege artis posuzuje ex ante a vždy podle informací a postupů dostupných v době předmětného jednání.

Dle zákonné dikce ustanovení § 31 TZ se může přípustného rizika dopustit pouze osoba či skupina osob, které mají potřebnou kvalifikaci k jimi prováděné činnosti, to znamená, že odborně nezpůsobilá osoba se nemůže dovolat okolnosti vylučující protiprávnost v podobě přípustného rizika. Dále takto jednající osoba nesmí jednat v rozporu s právními normami, s veřejným zájmem, dobrými mravy a zásady lidskosti. Dodržování právních norem je základem každé společnosti a jejich porušením dochází k nástupu sankcí a jejich vynucení. Není tedy možné jednat v rozporu se zákonem a později se dovolávat přípustného rizika. S respektováním právních norem je nutné zmínit dodržování veřejného zájmu a dobrých mravů, kdy prospěšnost konkrétního cíle by měla jít ruku v ruce s výše zmíněnými. Není možné dovodit prospěšnost cíle, který by byl v rozporu s dobrými mravy. To úzce souvisí se zásadami lidskosti, kdy nehumánní pokusy či experimenty jsou vyloučeny z rozsahu přípustného rizika, jelikož moderní právní úprava demokratických právních států je právě zaměřena na ochranu lidských práv, kdy právo na život a na zdraví patří mezi nejdůležitější chráněné. Výše uvedené navazuje na vyloučení přípustného rizika, kdy dojde k ohrožení zdraví a života člověka dle § 31 odst. 2 věta první TZ, není-li dáno předem k takovému ohrožení svolení člověka dle jiného právního předpisu. Konfliktní situace jistě nastane v případě, kdy půjde o presumaci souhlasu blíže neurčené skupiny osob, např. osoby žijící v blízkosti jaderné elektrárny či jiných nebezpečných provozů. Soudní praxe řešení zatím neposkytla, avšak dle dostupné literatury a názoru odborníků můžeme vyvodit závěr, že pokud byly osoby informované o existenci takového provozu a nadále se rozhodly na takovém místě setrvat, poskytly tím souhlas.

## **2.5. Oprávněné použití zbraně**

Oprávněné použití zbraně je právně zakotveno v ustanovení § 32 trestního zákoníku, jde o specifický případ okolnosti vylučující protiprávnost, jelikož toto ustanovení odkazuje na jiné právní předpisy. Zároveň oprávněné použití zbraně se nevztahuje na civilisty, ale příslušníky bezpečnostních a ozbrojených složek České republiky, kteří mohou užít zbraň proti jiné osobě za podmínek, jež stanoví konkrétní

---

<sup>48</sup> Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1286/2014 ze dne 24. února 2015.

právní předpis. Právními předpisy zde rozumíme nejen zákony, ale i podzákoné právní normy, které mohou specifikovat pravidla a podmínky pro použití zbraně. Jde především o následující právní předpisy: „zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky; zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii; zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství; zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky; zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii; zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě; zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky; zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů; zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon; zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu“<sup>49</sup>.

Důvodem pro výše uvedenou úpravu je zajištění bezpečnosti ČR a jejích zájmů a zároveň stanovení určitých limitů pro konkrétní bezpečnostní a ozbrojené složky v jednotlivých případech. Je podstatné zmínit, že každý výše zmíněný právní předpis stanoví odlišené podmínky pro užití zbraně a především jinak definuje pojem zbraň. Vždy se jedná o užší pojetí zbraně, než je tomu tak v ustanovení § 118 TZ, kde zbraní je vše, čím je možné učinit útok proti tělu důraznější, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného.<sup>50</sup> Kde v některých předpisech se zbraní rozumí pouze zbraň střelná, v jiných je zbraní zbraň střelná, bodná či sečná.

Pokud se zaměříme na zákon o Policii ČR a zákon o obecní policii, zjistíme, že použití zbraně spadá mezi donucovací prostředky, které mají nastavený svůj systém použití, kdy u Policie ČR je posledním donucovacím prostředkem střelba ze střelné zbraně, zatímco u obecní policie se jedná o varovný výstřel v krajním případě. Srov. „v obecné rovině je zapotřebí akcentovat, že varovný výstřel ze služební zbraně je prakticky nejtěžším donucovacím prostředkem, u něhož je třeba vždy počítat s potenciálním ohrožením života či zdraví jiných osob (a to nejen pachatele, ale například i náhodných kolemjdoucích). Použití takového donucovacího prostředku ve smyslu § 18 odst. 1 písm. g) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, by proto mělo být pro strážníka obecní policie krajní možností. Vyhodnocení osoby jako nebezpečného pachatele, které odůvodňuje použití donucovacího prostředku ve formě

---

<sup>49</sup> ŠÁMAL, Pavel. § 32 [Oprávněné použití zbraně]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 431.

<sup>50</sup> § 18 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

varovného výstřelu v souladu s podmínkami uvedenými v §18 odst. 1 písm. g), odst. 2 ve spojení s § 20 odst. 1 písm. b) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, závisí na posouzení konkrétních skutkových okolností. Pojem nebezpečného pachatele totiž není v žádné právní normě blíže vymezen<sup>51</sup>.

Pokud příslušník výše uvedených složek poruší podmínky uložené pro použití zbraně konkrétním právním předpisem, nejedná se o exces z okolnosti vylučující protiprávnost, ale o přímé porušení právních předpisů. Oprávněné použití zbraně pro tyto složky spadá i do situací, kdy příslušníci jednájí v krajní nouzi nebo nutné obraně, srov. ustanovení § 56 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.<sup>52</sup> Závěrem je dle autora vhodné zmínit, že laická veřejnost se často domnívá, že některé podmínky pro užití např. střelné zbraně pro PČR, jsou povinné i pro civilní obyvatele, byť tomu tak není. Nejvýraznějším rozdílem je právě povinnost varovného výstřelu, který má policista, ovšem civilista nemusí varovného výstřelu užít, nedovoluje-li mu to situace.

## 2.6. Okolnosti vylučující protiprávnost neuvedené v trestním zákoníku

Již výše bylo uvedeno, že právní praxe uznává i okolnosti vylučující protiprávnost, které nejsou výslovně upraveny v trestním zákoníku, přesto se mohou v reálném životě vyskytnout. Pro jejich aplikaci není nutné, aby byly explicitně upraveny v zákoně, jelikož při jejich aplikaci dojde k analogii ve prospěch pachatele. Prvně je nutno

---

<sup>51</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 353/2010 ze dne 2. června 2010.

<sup>52</sup> § 56 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Použití zbraně

(1) Policista je oprávněn použít zbraň

- a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,
- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,
- d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,
- e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,
- g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo
- h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.

zmínit okolnosti vylučující protiprávnost, jež jsou určitým způsobem upraveny v trestním zákoníku anebo zmíněny, tedy lékařský zákrok s odkazem na ustanovení § 30 odst. 3 TZ svolení poškozeného. Dále již zmíněný institut beztrestnosti agenta dle ustanovení § 312c a § 363 TZ. Není možné opominout ani ustanovení § 368 TZ upravující neoznámení trestného činu. Výjimkou dle § 368 odst. 3 TZ bude advokát či jeho zaměstnanec nebo duchovní registrované církve pokud se o spáchání trestného činu dozví v souvislosti s výkonem svého povolání. Specifickým případem je neoznámení trestného činu obchodování s lidmi dle § 168 odst. 2 TZ a zbavení osobní svobody dle § 170 TZ, to platí pro osobu poskytující pomoc obětem trestných činů. Výše uvedené případy mají své odůvodnění pro řádný výkon povolání, aby osoby, které vyhledají jejich pomoc, měli důvěru v jejich profesionalitu a v současný právní systém. Poté se můžeme zmínit o okolnostech, jež nejsou vůbec zmíněny v trestním zákoníku. Jejich existence vyplývá nejen z reálného života, ale i z jiných právních předpisů, které neupravují trestní právo, ale zakládají práva a povinnosti osob. Zde půjde o dvě hlavní skupiny ostatních okolností vylučující protiprávnost, a to výkon dovolené či přikázané činnosti a výkon práv a povinností.<sup>53</sup> Jelínek v tomto hlavním rozdělení řadí pod výkon práv a povinností všechny povinnosti vyplývající ze zákona a z rozhodnutí veřejné moci, zároveň je do této skupiny zařazen výkon povolání, včetně lékařského zákroku. Autor se po zjištění různých dělení těchto okolností vylučujících protiprávnost kloní k jednotlivému dělení dle Solnaře, a to na lékařský zákrok, závazný rozkaz, úkony v trestním a exekučním řízení. Přesto hlavními kategoriemi zůstávají okolnosti vylučující protiprávnost, které vychází z práv a povinností osob, případně jejich dovoleného nebo přikázaného jednání.

Lékařský zákrok bude rozebrán jako první, jelikož je zde zákonný odkaz na ustanovení § 30 odst. 3 TZ. Kdy dle zákonné dikce § 30 odst. 3 nelze za svolení považovat souhlas k ublížení na zdraví či usmrcení, pokud nejde o souhlas k lékařskému zákroku, který je v souladu s právním řádem a s poznatky lékařské vědy. Lékařský zákrok je běžnou součástí lidských životů a může při nich dojít k trvalým následkům, které jsou ovšem někdy žádoucí. Zároveň je jistí míra rizika, že zákrok bude neúspěšný a tedy neprospěšný pro pacienta, ale vzhledem ke konkrétní situaci se jedná o jediné možné řešení (riziko negativních účinků narkózy po operaci, ale operace je nutná). Pro užití

---

<sup>53</sup> JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-044-4, s. 279 a násl.

okolnosti vylučující protiprávnost je nutné splnění několika podmínek. V první řadě musí lékařský zákrok odpovídat lege artis, tedy poznatků a pravidel lékařské vědy v době zákroku spolu s léčebným záměrem, tedy lékařský zákrok je činěn s úmyslem pomoci pacientovi. Pokud lékař sleduje tento úmysl pomoci a poruší při tom pravidla či poznatky lékařské vědy neúmyslně, může být postížen za nedbalostní jednání. K tomu srov. „*nikoli každý následek, který je předvídaný trestními normami, musí být nutně někým zaviněn. To platí zvláště u výkonu lékařských povolání, neboť vzdor poskytnutí péče na náležité odborné úrovni nemusí být vždy dosažen žádaný výsledek. Podstatné je, že pro záchranu života a zdraví pacienta lékař učinil vše, co byl schopen a povinen*“<sup>54</sup>. V druhé řadě půjde o dva typy skutečností, jednou z nich bude tzv. pozitivní revers, tedy informovaný souhlas pacienta a druhou bude skutečnost, kdy je zákrok prováděn bez souhlasu osoby v zákonem předvídaných případech. Informovaný souhlas vyjadřuje, že pacient či za něj osoba oprávněná jednat byl poučen lékařem o zákroku, jeho způsobu a jeho možných následcích. Pokud osoba souhlasí s provedením takového zákroku i po poučení dává lékaři tzv. pozitivní revers, tedy informovaný souhlas s provedením zákroku. Pokud pacient odeře udělit souhlas, nemůže být lékařský zákrok proveden, jinak by došlo k zásahu do základních práv a svobod jedince, což ostatně potvrzuje i Ústavní soud, viz náleží ÚS pod sp. zn. I. ÚS 2078/16 – 1.<sup>55</sup> To nezabavuje lékaře trestněprávní odpovědnosti v případě porušení lege artis. Druhou situací je provedení lékařského zákroku buď bez souhlasu anebo dokonce proti vůli osoby, ale pro takový zákrok musí být vždy opora v zákoně. Typicky se bude jednat o osoby, které nejsou schopny dát informovaný souhlas vzhledem k jejich stavu, ale lékařský zákrok musí být proveden hned z důvodu záchrany zdraví nebo života. Pokud půjde o lékařské zákroky proti vůli osoby, můžeme si představit osoby intoxikované, trpící duševní poruchou či jsou tzv. nosiči závažných infekčních onemocnění a na základě toho ohrožují buď samy sebe

---

<sup>54</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 340/2017 ze dne 6. září 2017.

<sup>55</sup> Nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 2078/16 – 1 ze dne 2. ledna 2017, „*I v oblasti poskytování zdravotní péče je třeba plně ctít zásadu svobody a autonomie vůle a možnost pacienta odmítnout poskytnutí péče, byť by byla i považována za nezbytnou pro zachování jeho života. Lékaři a další zdravotničtí pracovníci mohou takové osoby přesvědčovat, mohou se snažit je přimět ke změně jejich postoje, pokud je zjevně pro ně škodlivý, ale v konečném důsledku nemohou zabránit realizaci rozhodnutí o odmítnutí péče, které bylo učiněno na základě svobodné a vážné vůle dospělé svéprávné osoby, pouze z toho důvodu, že se domnívají, že toto rozhodnutí danou osobu poškozuje. Proto jednala jakákoliv osoba v souladu s těmito pravidly, a potřebnou péči neposkytne s ohledem na nesouhlas svéprávného dospělého pacienta, nemůže spáchat trestný čin neposkytnutí pomoci, neboť by nebyl naplněn jeden z nezbytných znaků trestného činu - protiprávnost jednání*“.



anebo i své okolí, z toho důvodu je lékařský zákrok podpořen zákonnou dikcí v příslušných normách. „Byl-li lékařský zákrok proveden oprávněnou osobou podle pravidel a poznatků lékařské vědy, avšak bez souhlasu nebo proti vůli pacienta, a nešlo-li o zákonem předvídané případy, kdy souhlasu není třeba, není vyloučena odpovědnost za trestný čin proti svobodě. Zde je však třeba pečlivě zvažovat, zda nešlo o jednání v krajní nouzi.“<sup>56</sup>

Mezi další okolnosti vylučující protiprávnost nezařazené do trestního zákoníku patří závazný rozkaz. Závazným rozkazem rozumíme rozkaz v rámci ozbrojených sil a bezpečnostních složek. Rozkaz je jedním ze základních prvků těchto složek a slouží jako řídicí akt pro podřízené příslušníky, rozkaz vydává pouze představený příslušníka, viz rozsudek Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 117/2016 - 25<sup>57</sup>. V případě ozbrojených sil je porušení rozkazu považováno dokonce za jednání, které naplňuje skutkovou podstatu trestného činu neuposlechnutí rozkazu dle § 375 TZ nebo neuposlechnutí rozkazu z nedbalosti dle ustanovení § 376 TZ. V případě příslušníků bezpečnostních sborů je povinnost řídit se rozkazy stanovena již v jejich slibu v souladu s ustanovením § 17 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Dle ustanovení § 46 výše uvedeného zákona je kázeňským přestupkem neuposlechnutí rozkazu, i kdyby byl protiprávní. Jediným zákazem je splnit rozkaz, jímž by příslušník bezpečnostních sborů naplnil skutkovou podstatu trestného činu. Nutnost řídit se rozkazy je absolutně nutná pro možnost ozbrojených a bezpečnostních složek plnit svůj účel. Mezi ozbrojenými silami a bezpečnostními složkami je částečně rozdílná úprava odpovědnosti za neuposlechnutí rozkazu, kdy u vojáků se bude jednat o trestný čin, zatímco u bezpečnostních složek se bude jednat o kázeňský přestupek, což vyplývá z rozdílnosti jejich účelů a i situací, v kterých se

---

<sup>56</sup> ŠÁMAL, Pavel. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7, s. 230 – 231.

<sup>57</sup> Rozsudek Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 117/2016 - 25 ze dne 27. dubna 2017. „Rozkaz je individuální řídicí akt, kterým nadřízený příslušník závazně přikazuje konkrétně určenému podřízenému příslušníkovi nebo příslušníkům ozbrojených sil či bezpečnostních sborů povinnost něco vykonat nebo se určitého jednání zdržet (§ 5 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, čl. 64 Základního řádu ozbrojených sil České republiky z roku 2001). Musí z něj být zřejmá jednoznačná vůle nadřízeného k závaznosti vydaného aktu, přičemž není podstatné, v jaké formě je vydán. Uložená povinnost musí být spjata s plněním úkolů a posláním ozbrojených sil či bezpečnostních sborů a může být uložena pouze v oblasti, ve které je ten, kdo rozkaz ukládá, nadřízený tomu, komu je určen. Pro posouzení otázky, zda se jedná o rozkaz, není podstatné to, zda byl vydán v souladu s právními předpisy (srov. § 46 odst. 2 a 3 citovaného zákona).“

nachází. Při neuposlechnutí rozkazu příslušníkem bezpečnostních složek můžeme očekávat, že z většiny nebude následek až tak závažný na rozdíl od neuposlechnutí rozkazu vojáka ve válečné zóně. Soud bude muset v případě závazného rozkazu jako okolnosti vylučující protiprávnost zkoumat jednotlivé skutečnosti případu a zároveň znalost podřízeného o úmyslu nadřízeného příslušníka. Závazný rozkaz jako okolnost vylučující protiprávnost má svoji historii v právním prostředí, kdy „*například již ve Statutu Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku bylo stanoveno, že skutečnost, že obviněný jednal na rozkaz svého představeného, nezproští ho odpovědnosti, ale může být pokládána za polehčující pro výměru trestu, rozhodne-li Tribunál, že spravedlnost toho žádá. Toto ustanovení je základem teorie o polehčujících okolnostech, resp. vyvinění pachatele nikoliv proto, že plnil rozkaz, ale zda měl možnost rozlišit jeho povahu*“<sup>58</sup>. Tedy tam, kde není pochyb o trestnosti jednání, nesmí až na výjimky příslušník uposlechnout rozkazu.

Úkony v trestním a exekučním řízení jsou typickou okolností vylučující protiprávnost. Jednou ze složek veřejné moci je její výkon, bez možnosti vynutit výkon veřejné moci, tedy rozhodnutí orgánu veřejné moci, by byla veřejná moc zbytečná. Ať už půjde o výkon povinností uložených na základě trestního práva anebo jiného odvětví práva. V exekučním řízení tak exekutor nebude odpovědný za trestný čin, pokud majetek zabaví ve smyslu exekučního příkazu a exekučního řádu. Nejčastější zásah do základních práv a svobod jednotlivce můžeme spatřovat v právu správním a v právu trestním, kde dochází k sankcionování nežádoucího jednání. Tak např. při uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, nedochází ke spáchání trestného činu zbavení svobody dle § 170 TZ, to samé bude platit pro zadržení osoby policejními orgány. Tudiž vyplývá, že protiprávnost nebude v případech, kdy to umožňuje trestní řád, zákon o policii a další zákony, to vše za dodržení ústavního limitu v co možná nejmenším zásahu do základních práv a svobod.

Závěrem této kapitoly je nutné uvést, že okruh okolností vylučujících protiprávnost je neuzavřený a vždy bude záležet na tom konkrétním případě, zda půjde o okolnost vylučující protiprávnost či nikoliv.

---

<sup>58</sup> SOLNAŘ, Vladimír, FENYK, Jaroslav a CÍSAŘOVÁ, Dagmar. Základy trestní odpovědnosti: systém českého trestního práva. Vyd. 1., (Jako Základy trestní odpovědnosti vyd. 2.). Praha: Orac, 2003. ISBN 80-86199-74-6, s. 135.

### 3. Beztrestnost agenta

V následující části práce bude rozebrán institut beztrestnosti agenta, jeho využití, právní úprava, včetně vývoje právní úpravy. Současně budou osvětleny základní pojmy k beztrestnosti agenta, jeho využití v souvislosti s trestním řádem a odhalováním organizovaného zločinu a podmínky užití agenta jako operativně pátracího prostředku. Bude rozebrána i problematika agenta kontrolora a provokatéra spolu s judikaturou.

#### 3.1. Beztrestnost agenta

Beztrestnost agenta je speciálním případem okolnosti vylučující protiprávnost, která je upravena v ustanovení § 312c a § 363 trestního zákoníku. Tato okolnost je upravena ve zvláštní části TZ a ne v obecné, nejen z důvodu jejího přijetí, ale i z důvodu jiné právní koncepce, kdy taxativně vyjmenovává skutkové podstaty trestných činů, pro které není agent trestně odpovědný již od počátku, a jsou-li naplněny další podmínky právní normy o beztrestnosti agenta.

Použití hmotněprávních ustanovení o beztrestnosti agenta úzce souvisí s procesní stránkou věci, tedy trestně procesní úpravou použití agenta, kdy dle § 158b trestního řádu je použití agenta jedním z operativně pátracích prostředků, konkrétní podmínky pro použití agenta jsou stanovy v § 158e TR. Agentem může být buď příslušník Policie ČR nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů, případně příslušník zahraniční bezpečnostní služby se souhlasem policejního prezidenta. Nasazení agenta můžeme rozdělit dle čtyř skupin trestné činnosti, prvně jde o trestné činy spáchané ve prospěch organizované skupiny, dále jde o taxativní výčet trestných činů v § 312c trestního zákoníku. TČ, které musí Česká republika stíhat na základě mezinárodních smluv a trestné činy, na něž zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let. Pro plné objasnění některých pojmů autor odkazuje na ustanovení o zločinecké organizované skupině dle § 129 TZ<sup>59</sup> a teroristické skupině dle § 129a TZ<sup>60</sup>.

---

<sup>59</sup> § 129 Organizovaná zločinecká skupina,

Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti.

<sup>60</sup> Teroristická skupina

(1) Teroristická skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob, které má trvalejší charakter, je v něm provedena dělba činností mezi jeho jednotlivé členy, jeho činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností a je zaměřené na páchání trestného činu vlastizrady spáchané formou

Použití agenta schvaluje soudce Vrchního soudu na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství nebo evropského žalobce. V návrhu na použití agenta musí být uvedeno:

*„-účel použití agenta, který bude vyplývat z předmětu trestního řízení a rámcového zaměření působení agenta k opatření potřebných informací a důkazů,*

*-doba použití; ta není zákonem výslovně stanovena, ovšem podle povahy věci se bude pohybovat v řádu měsíců a v povolení musí být přesně stanovena,*

*-identifikace agenta; tou nejsou míněny údaje o skutečné totožnosti nebo krycí identitě agenta. Zpravidla půjde o nezaměnitelný krycí kód, podle něhož lze v případě potřeby a za dodržení bezpečnostních pravidel agenta jednoznačně ztotožnit“<sup>61</sup>.* Státní zástupce VSZ má povinnost každé tři měsíce kontrolovat činnost agenta a zda důvody pro jeho nasazení trvají, v opačném případně má povinnost použití agenta okamžitě ukončit. Po ukončení nasazení agenta jsou jeho poznatky považovány za důkazy, půjde především o jeho výsledky, listinné materiály a telekomunikační záznamy.

### **3.1.1. Zavedení institutu beztrestnosti**

Prvně je nutno zmínit důvody pro přijetí ustanovení o beztrestnosti agenta. Po vzniku České republiky a otevření jejích hranic vznikly i některé negativní jevy, jako je např. rozšiřování se organizovaného zločinu, tedy zločinného spolčení s cílem soustavně páchat trestnou činnost. Organizovaný zločin pokrývá skoro všechny typy trestné činnosti, nejčastěji majetkovou, drogovou, násilnou trestnou činnost. Nutnost potlačení tohoto závažného typu zločinu je jak na státní, tak na mezinárodní úrovni.

Bezpečnostní Strategie ČR je základním dokumentem pro bezpečnostní politiku státu a krizové řízení, strategie je klíčovou tezí pro vládu České republiky k ochraně základních zájmů země, jelikož popisuje všechny typy hrozeb, bezpečnostních rizik a bezpečnostních zájmů, které aktuálně sužují republiku. V Bezpečnostní strategii z roku

---

teroristického útoku nebo teroru (§ 309), trestného činu teroristického útoku (§ 311) nebo trestného činu teroru (§ 312) (dále jen "teroristický trestný čin").

(2) Naplnění znaků teroristické skupiny nevylučuje použití ustanovení tohoto a jiných zákonů o organizované skupině a organizované zločinecké skupině. ustanovení § 361 a 363 se nepoužijí.

<sup>61</sup> DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7, k § 158 TR.

2015 je organizovaný zločin zmíněn hned několikrát na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, co se týče problematiky korupce, drog, hospodářské kriminality, obchodování s lidmi atd. Proto se boj s organizovaným zločinem řadí mezi další bezpečnostní zájmy, tedy na třetí místo po životních a strategických zájmech ČR. *„Účelem prosazování dalších významných zájmů je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Mezi další významné zájmy zejména patří:*

*snížování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí.*<sup>62</sup>“ Právě z výše uvedených důvodů byla do zákona přímo zakotvena beztrestnost agenta, jež se samozřejmě mění a vyvíjí spolu s potřebami pro potírání nejzávažnějších forem zločinu.

Právní úprava beztrestnosti agenta byla již v zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon, pod ustanovením § 163c, a to novelou č. 152/1995 Sb. Kdy ze stanoviska k této novele vyplývalo následující *„jedním z legislativních opatření proti tzv. organizované kriminalitě je vytvoření samostatné skutkové podstaty "Účast na zločinném spolčení" v § 163a tr. zák. Trestný čin účasti na zločinném spolčení byl doplněn do výčtu trestných činů v § 168 odst. 1 tr. zák. o neoznámení trestného činu. Skutková podstata trestného činu účasti na zločinném spolčení (§ 163a tr. zák.) je konstruována tak, že postihuje pouhé členství nebo jinou formu účasti ve zločinném spolčení jako samostatný trestný čin. Významnou novotou je ustanovení § 163c tr. zák., které zaručuje za splnění podmínek v zákoně uvedených beztrestnost policejního agenta.*<sup>63</sup>“ Ustanovení § 163c zákona č. 140/1961 Sb., bylo přijato v souvislosti s nárůstem organizovaného zločinu a závažnosti jeho kriminality. Protože odhalování organizovaného zločinu je extrémně složité, nejlepším způsobem je proniknout do zločinecké skupiny a tzv. získat informace a důkazní prostředky. Právě pro tyto potřeby jsou využíváni policejní agenti a s nárůstem jejich činnosti, bylo nutné zakotvit i určitou jistotu pro policisty a zároveň určité meze jejich konání. Meze z toho důvodu, že novelou č. 152/1995 Sb., byl rozšířen výčet operativně pátracích prostředků v zákoně 283/1991 Sb., o Policii České republiky, o použití agenta dle § 34b.

---

<sup>62</sup> Bezpečnostní Strategie České republiky 2015.

<sup>63</sup> JELÍNEK, Jiří, Novelizace trestního zákona v roce 1995, Bulletin advokacie, č. 9/1995, s. 6.

Rekodifikace trestního práva hmotného z roku 2009, přinesla změnu umístění ustanovení o beztrestnosti agenta v trestním zákoníku a zároveň jeho taxativní výčet trestných činů, pro něž není trestně odpovědný. Konkrétní dikce ustanovení § 360 zákona č. 40/2009 Sb., byla vysvětlena důvodovou zprávou tak, že není vhodné řešit beztrestnost agenta obecně v rámci okolností vylučujících protiprávnost, ale omezit ji na konkrétní trestné činy. Následné řešení by bylo více v souladu se zásadou zákonnosti a srovnávacím právem. Jelikož už v té době byla judikatura ESLP o policejní provokaci, rozhodl se český zákonodárce pro doplňující podmínky ustanovení, že agent nebude beztrestný, a to pokud taxativní výčet TČ v odstavci 1 daného ustanovení spáchal v organizované skupině, kterou sám založil nebo zosnoval.<sup>64</sup>

Další velkou změnou ohledně beztrestnosti agenta byla novela č. 455/2016 Sb., která přidala ustanovení § 312c a upravila tím znění § 363 TZ. Tato novela, také tzv. „protiteroristická novela“ byla přijata z důvodu zvyšujícího se počtu teroristických útoků. Přestože Česká republika nebyla zatím postižena velkým případem teroristického útoku, neznamená to, že ČR není povinna se připojit k mezinárodnímu boji proti terorismu. Uvedená novela přidala několik skutkových podstat trestných činů terorismu, zároveň výkladová ustanovení a především propojila ustanovení § 363 TZ s ustanovením § 312c, které obsahuje beztrestnost agenta v případě teroristické skupiny a § 363 TZ odkazuje na výčet uvedený v § 312c TZ. Dle Jelínka jsou nejvýznamnější změny této novely v definici organizované zločinecké skupiny a nové definici teroristické skupiny a teroristických činů v trestním zákoníku, v úpravě skutkové podstaty teroristického útoku, nového trestného činu na teroristické skupině a zavedení nové účinné lítosti ve vztahu k TČ účasti na teroristické skupině. Dále byly upraveny nové tři trestné činy, a to financování terorismu, podpora a propagace terorismu, vyhrožování teroristickým trestným činem. Dále ustanovení o beztrestnosti agenta, jenž spáchal TČ účasti na teroristické skupině, pokud tento čin spáchal s cílem odhalit pachatele TČ. Z výše uvedených důvodů došlo i k úpravě zásady ochrany, kde byly přidány čtyři nové trestné činy ohledně terorismu, jak v trestním zákoníku, tak v zákoně č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim a v souvislosti s tím i novou procesní úpravu.

---

<sup>64</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tisk 410/0.

### 3.1.2. Agent provokatér vs. agent kontrolor

V policejní práci je nasazení agenta běžnou praxí po celém světě, ovšem zásadně se liší způsob nasazení a práce těchto agentů. Nejvýraznějším rozdílem je agent provokatér a agent kontrolor. Liší se v tom, zda mohou k trestné činnosti podněcovat, nabádat, respektive ji vyprovokovat anebo jestli mohou pouze „kontrolovat“ trestnou činnost tím, že se na ni aktivně podílejí, ale nemohou ji aktivně zahájit. Dle autora je nejvhodnější způsob pro definici agenta kontrolora vydefinovat a popsat agenta provokatéra. Nejvyšší soud definuje policejní provokaci následovně „*Policejní provokací je aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby (fyzické či právnické) ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, a jejímž důsledkem je vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoliv předtím tato osoba žádný takový úmysl neměla*<sup>65</sup>“. V evropském právním prostředí je použití agenta provokatéra zakázáno, naopak v angloamerickém právním systému je z většiny agent provokatér běžnou a hojně využívanou praxí. Dle Kratochvíla je policejní provokací i taková činnost agenta, která buď doplňuje chybějící znaky skutkové podstaty anebo činnost, jež vede k okolnostem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby, i kdyby podněcovaná osoba byla rozhodnuta spáchat TČ v jeho základní podobě<sup>66</sup>, což podporuje i usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 730/2015<sup>67</sup>.

Z výše uvedeného můžeme vyvodit několik charakteristických bodů pro policejní provokací, prvně půjde o činnost, která podněcuje osobu ke spáchání trestného činu nebo jeho spáchání v těžší formě, byť tato osoba to neměla v úmyslu. Policejní agent je iniciátorem takového podněcování, i když se k němu mohou přidat i jiné osoby, které

---

<sup>65</sup> Usnesení Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 11 Tdo 1142/2015 ze dne 19. května 2016.

<sup>66</sup> Nejvyšší soud ČR. Kratochvíl, Vladimír, Policejní provokace, Zkouška spolehlivosti, Státní zastupitelství č. 6/2014, s. 61.

<sup>67</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 Tdo 730/2015 ze dne 26. srpna 2015 „*Za policejní provokací se považuje aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby (fyzické či právnické) ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, a jejímž důsledkem je vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoliv předtím tato osoba žádný takový úmysl neměla. Policejní provokací je i taková aktivní činnost policie, již dochází k doplňování chybějících zákonných znaků základní skutkové podstaty určitého trestného činu, k záměrnému podstatnému navýšení rozsahu spáchaného činu podněcovanou osobou, či k jiným způsobem vyvolané změně právní kvalifikace spáchaného činu k tíži podněcované osoby, zejména pokud jde o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, byť by jinak tato osoba byla k spáchání činu v obecném smyslu rozhodnuta.*“

nebudou příslušníky bezpečnostních složek, srov. usnesení NS „o použití ustanovení § 158e tr. řádu, v kterém je vymezen operativně pátrací prostředek použití agenta, se nejedná v případě, že policejní orgán po předchozím oznámení ze strany svědka toliko sleduje jeho setkání s pachatelem trestného činu. Takové jednání není ani policejní provokací, pakliže policejní orgán dotyčného svědka nijak neinstruoval či dokonce nenaváděl k provokaci pachatele.<sup>68</sup>“ Posledně agent takovou činnost vyvíjí s úmyslem podněcovanou osobu trestně stíhat.

Zákaz využití provokace v evropském právu vychází především ze základních hodnot a právních principů, na nichž je náš právní řád založen, k tomu srov. rozhodnutí ESLP „k tomu, aby bylo řízení spravedlivé ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, musí být všechny důkazy získané v důsledku policejního navádění vyřazeny anebo musí proběhnout řízení s podobným účinkem (viz Lagutin a ostatní proti Rusku, č. 6228/09, 19123/09, 19678/07, 52340/08 a 7451/09, rozsudek ze dne 24. dubna 2014, § 117). Soud k tomu dále zdůraznil, že není přesvědčen o tom, že významné snížení trestu uloženého stěžovateli v důsledku policejní provokace, konstatované vnitrostátními soudy, může být považováno za řízení s obdobnými účinky jako vyloučení napadených důkazů. Z toho vyplývá, že stěžovateli nebylo poskytnuto přiměřené zadostiučinění za porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy, a proto lze stěžovatele nadále považovat za oběť porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy<sup>69</sup>“. To podporuje i náleží Ústavního soudu č. II. ÚS 491/04, jenž znovu připomíná zásadu nullum crime sine lege, zákaz retroaktivity a nutnost dodržování všech zásad spravedlivého procesu. Navíc žádná myšlenka, byť vyslovena nahlas, nemůže být považována za přípravu k trestnému činu<sup>70</sup>.

---

<sup>68</sup> Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 971/2013 ze dne 16. října 2013.

<sup>69</sup> Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva pod sp. zn. 54648/09 ze dne 23. října 2014.

<sup>70</sup> Nález Ústavního soudu pod sp. zn. II. ÚS 491/04 ze dne 6. ledna 2005 „Z článku 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vyplývá, že nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon, a z čl. 39 Listiny základních práv a svobod společně s čl. 7 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, že jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a nikdo nesmí být odsouzen za jednání, které v době, kdy bylo spácháno, nebylo trestným činem.

Pokud zákon stanoví meze od kdy je možné určitě jednání kvalifikovat jako přípravu trestného činu, nelze je překračovat. Pouhý úmysl, byť veřejně vyslovený, spáchat trestný čin jehož příprava je trestná, není jeho přípravou, pokud za takto vysloveným úmyslem nenásledují kroky natolik konkrétní, aby z nich bylo možné identifikovat, že se jedná o přípravu k určitému trestnému činu.“



Pojem policejní provokace se nesmí zaměňovat s pojmem proaktivní přístup policie. Proaktivní přístup policie je součástí poměrně nové policejní politiky od roku 2012, tzv. Community Policing. Community Policing vyjadřuje policejní strategii, která je založena na tom, že policisté udržují dobré vztahy s veřejností a díky společné komunikaci a spolupráci mohou odhalovat latentní trestné činy anebo odhalovat možné trestné činy a rizikové osoby ve společnosti. Výše uvedený princip by při plném uplatnění znamenal, že každá čtvrť má své policisty, s nimiž se obyvatelé čtvrtě znají a komunikují s nimi s důvěrou. Přestože toto není v ČR možné, je možné uplatňovat proaktivní strategii při odhalování zločinu, tedy neodhalovat trestnou činnost pouze zpětně, nýbrž dopředu či v jejím průběhu. Právě použití agenta je typickým příkladem proaktivního přístupu policie. *„Charakteristickým rysem proaktivních metod je utajovanost jejich aplikace. V minulosti nejen u nás, ale i v demokratických státech byla utajována před veřejností dokonce samotná existence mnohých operativních a technických metod, jako je narušování telekomunikačního tajemství, sledování osob, využití osob spolupracujících s policií apod. Dnes demokratické státy vesměs upustily od snahy utajovat tyto metody obecně, naopak jejich výslovnou zákonnou úpravou deklarují svou odpovědnost za jejich použití.<sup>71</sup>“* Tato odpovědnost za jejich použití vytváří nutnost jasné zákonné úpravy a přesné stanovení oprávnění a omezení příslušníků bezpečnostních složek jednajících jako agent.

### **3.1.3. Zákonné případy vyloučení beztrestnosti**

Tak velký zásah do práv a svobod jedince pomocí užití agenta musí být zákonem jasně upraven a omezen, jak již bylo zmíněno výše. Česká právní úprava používá pozitivní taxativní výčet trestných činů, kterých se může agent dopustit při odhalování zločinu, aniž by za ně byl trestně odpovědný. Hmotněprávní ustanovení upravující beztrestnost agenta jsou § 312c a § 363 TZ. Obě ustanovení mají tři odstavce, kdy v odstavci prvním zbavují trestní odpovědnosti agenta za účast na teroristické skupině dle § 312a TZ a účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 TZ, pokud se těchto činů agent dopustil s cílem odhalit danou skupinu, případně předejít jí páchanou trestnou činností. Odstavec druhý § 312c TZ podává přesný výčet trestných činů pro beztrestnost agenta, zatímco

---

<sup>71</sup> Musil, Jan, Policejní provokace v teorii, legislativě a judikatuře, Státní zastupitelství č. 3/2014, s. 10.

odstavec druhý ustanovení § 363 TZ blanketně odkazuje na § 312c odst. 2 TZ. Odstavce třetí obou výše zmíněných ustanovení udávají, že beztrestnost agenta neplatí v případě, že takovou skupinu založil či zosnoval nebo je jejím vedoucím činitelem či představitelem.

Pro další rozbor si autor prvně dovolí uvést výčet trestných činů, pro které není agent trestně odpovědný *„pro trestný čin rvačky podle § 158 odst. 1, obchodování s lidmi (§ 168), svěřeni dítěte do moci jiného (§ 169), porušování domovní svobody (§ 178), poškození cizích práv (§ 181), porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182), kuplířství (§ 189), šíření pornografie (§ 191), výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií (§ 192), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193), krádeže (§ 205), zpronevěry (§ 206), neoprávněného užívání cizí věci (§ 207), provozování nepoctivých her a sázek (§ 213), legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216), pletichy v insolvenčním řízení (§ 226), porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227), poškození cizí věci (§ 228), padělání a pozměnění peněz (§ 233), neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234), udávání padělaných a pozměněných peněz (§ 235), výroby a držení padělatelského náčiní (§ 236), neoprávněné výroby peněz (§ 237), porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží (§ 244), padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti (§ 245), porušení zákazů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství (§ 247), neoprávněného podnikání (§ 251), neoprávněného provozování hazardní hry (§ 252), zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256), pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257), pletichy při veřejné dražbě (§ 258), porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou (§ 261), porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití (§ 262), porušení povinností při vývozu zboží a technologií dvojího užití (§ 263), zkreslení údajů nevedení podkladů ohledně vývozu zboží a technologií dvojího užití (§ 264), provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence (§ 265), porušení povinností v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem (§ 266), zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně zahraničního obchodu s vojenským materiálem (§ 267), poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení (§ 276), nedovoleného ozbrojování (§ 279), vývoje, výroby a držení zakázaných bojových*

*prostředků (§ 280), nedovolené výroby a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky (§ 281), nedovolené výroby a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu (§ 282), nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 283), přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§ 284), nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285), výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu (§ 286), výroby a jiného nakládání s látkami s hormonálním účinkem (§ 288), neoprávněného nakládání s odpady (§ 298), neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (§ 299), financování terorismu (§ 312d), podpory a propagace terorismu (§ 312e), vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f), zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329), přijetí úplatku (§ 331), podplacení (§ 332), nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice (§ 340), napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky (§ 341), padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348), nebezpečného vyhrožování (§ 353), hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny (§ 355), podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356) nebo výtržnictví (§ 358)<sup>72</sup>“.*

Můžeme si všimnout, že beztrestnost neplatí pro trestné činy z hlavy I. zvláštní části TZ, tedy pro trestné činy proti životu a zdraví s výjimkou TČ rvačky dle ustanovení § 158 TZ. Jde o to, že ochrana života a zdraví patří mezi nejdůležitější zájmy chráněné trestním zákonem a jejich ohrožení či porušení by nebylo možné vyrovnat přínosem z použití agenta. Další trestné činy můžeme dělit do skupin dle typů trestné činnosti v oblasti kuplířství, drogové kriminality, financí a tržní ekonomiky, věcí veřejných, terorismu a korupce. Všechny výše uvedené varianty jsou prostředkem finančního zisku, ať už pro zločinecké organizované skupiny či pro teroristické skupiny. Tyto skupiny páchají trestnou činnost soustavně, často za účelem zisku. Zatímco organizovaná zločinecká skupina většinou získává zisk pro svůj vlastní blahobyt, u teroristických skupin půjde především o nákup zbraní a dalších prostředků pro páchání teroristické činnosti. Česká i mezinárodní politická scéna varuje před korupcí, jež úměrně roste s mírou zločinu v zemi. Právě proto jsou v beztrestnosti agenta uvedeny trestné činy

---

<sup>72</sup> § 312c odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

korupčního charakteru, konečně právě korupce byla jedním z hlavních cílů odhalování za pomoci použití agenta jako operativně pátracího prostředku. Lehce problematickou otázkou dle autora zůstává otázka beztrestnosti agenta pro trestnou činnost, která se týká dětí, a to především trestného činu svěřením dítěte do moci jiného dle § 169 TZ a trestného činu zneužitím dítěte k výrobě pornografie dle § 193 TZ. Přestože si autor uvědomuje složitý proces proniknutí agenta do organizované skupiny, není si jist, jestli blaho dítěte by mělo být cenou za přístup do takové skupiny a k informacím o trestné činnosti. Tato myšlenka je ovšem spíše založena na morálním, než na právním stanovisku. A jak jsme si jistě všichni vědomi, právo není morálka.

## 4. Právní úprava Slovenské republiky

Tato část práce se bude věnovat slovenské právní úpravě institutu beztrestnosti agenta a jeho teoretickým východiskům, následně bude srovnána česká a slovenská právní úprava a zdůrazněny jejich jednotlivé výhody a nevýhody. Na konci této části práce budou zmíněny návrhy de lege ferenda k institutu beztrestnosti agenta v České republice a to na základě srovnání obou úprav.

### 4.1. Srovnání právní úpravy beztrestnosti agenta v ČR a SR

Pro účely srovnání právní úpravy si autor vybral Slovenskou republiku, jelikož naše společná historie, podobné ekonomické a sociologické základy vytváří jisté společné východní body při tvorbě práva. Prvně se v této podkapitole autor zaměří na právní úpravu institutu beztrestnosti agenta ve Slovenské republice, a to jak hmotněprávní úpravu, tak úpravu procesně právní. Dále uvede některá teoretická východiska u slovenské beztrestnosti agenta. Zhodnotí slovenskou právní úpravu a srovná ji s českou právní úpravou beztrestnosti agenta.

Bezrestnost agenta jako okolnost vylučující protiprávnost je ve slovenském právním řádu poměrně novým ustanovením, kdy prvně bylo zakotveno novelou předchozího trestního zákona, a to novelou č. 183/1999 Z.z., o změně trestního zákona. Z hmotněprávního hlediska je ustanovení o bezrestnosti agenta upraveno mezi obecnými okolnostmi vylučujícími protiprávnost, a to konkrétně v § 30, zákona č. 300/2005 Z.z., trestný zákon ve znění pozdějších předpisů, pod názvem „plnenie úlohy agenta“. V odstavci prvním výše uvedeného ustanovení je řečeno, že čin jinak trestný není trestným činem, pokud se ho dopustí zákonně ustanovený agent při odhalování trestné činnosti nebo jen proto, že se ho dopustí na základě donucení zločinecké nebo teroristické skupiny, v které působí. Určitým změkčovacím ustanovením je věta následující, jež stanoví, že agent také není trestný pro či jinak trestný, kterého se dopustí v důvodné obavě o svůj život nebo zdraví nebo své blízké osoby. Následuje odstavec druhý, který taxativním výčtem uvádí trestné činy, kterých se agent nesmí dopustit, „*ustanovenie odseku 1 neplatí, ak agent spácha trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, znásilnenia podľa § 199, sexuálneho násillia podľa § 200, sexuálneho zneužívania podľa § 201, všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 2 až 4, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a lode podľa § 291, zavlčenia vzdušného dopravného*

*prostriedku do cudziny podľa § 293, vlastizrady podľa § 311, úkladov proti Slovenskej republike podľa § 312, teroru podľa § 313, § 314, záškodníctva podľa § 315, § 316, sabotáže podľa § 317, vyzvedačstva podľa § 318, genocídia podľa § 418, teroristického útoku podľa § 419, niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419b, financovania terorizmu podľa § 419c, cestovania na účel terorizmu podľa § 419d alebo neľudskosti podľa § 425 alebo ak činom uvedeným v odseku 1 spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť*<sup>73</sup>. Odstavec tretí stanoví, že agent není trestně odpovědný pro trestný čin vyhrožování veřejnému orgánu či veřejnému činiteli, který spáchá za účelem odhalení trestné činnosti nebo odhalení pachatele trestných činů proti veřejnému orgánu, veřejnému činiteli, nepřímé korupce, volební korupce či sportovní korupce.

Procesní úprava spočívá v ustanovení § 10 a § 117 zákona č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů, kdy kromě smutného poukázání na neúplnou rekodifikaci českého trestního práva, si můžeme všimnout i více rozdílů v úpravách. Prvně agentem může být buď příslušník slovenského policejního sboru nebo příslušník zahraničního policejního sboru na příkaz prokurátora nebo soudce. Zajímavostí je, že agentem může být i civilní osoba, a to buď civilní zaměstnanec policejního sboru anebo svědek trestné činnosti, jenž ji nahlásil policii. Taková civilní osoba bude mít postavení agenta pouze po prověření policií, následném výslechu a podepsání čestného prohlášení o mlčenlivosti a zároveň o tom, že v případě soudního procesu půjde svědčit, kdy na něj ale bude vztažena stejná ochrana při soudním řízení jako na agenta z řad příslušníků policejního sboru, tedy utajení jeho identity a výslechové metody, kdy je znemožněno rozpoznat osobu.

Rozdílná je i úprava příkazu na použití agenta, kdy příkaz na použití agenta je vydán buď předsedou senátu anebo soudcem v přípravném řízení na návrh státního zástupce, pokud to odůvodňují okolnosti případu. Příkaz je vždy časově omezen a to na dobu 6 měsíců s tím, že může být opakovaně prodlužován o 2 měsíce osobou, která ho vydala. Poměrně rozporuplnou částí ustanovení § 117 TP je odstavec 6, kdy v neodkladných případech, pokud nepůjde o vstup do obydlí, může příkaz na použití agenta vydat státní zástupce, a to třeba i jen ústně, přičemž do 72 hodin musí být tento

---

<sup>73</sup> § 30 odst. 2, zákona č. 300/2005 Z.z., trestný zákon ve znění pozdějších předpisů.

příkaz schválen soudcem nebo předsedou senátu, jinak se stává nulitním. V takovém případě by došlo k zákazu použití důkazů získaných během této doby užití agenta.

Podstatný je odstavec první ustanovení § 117 TP, kde je stanoveno, kdy může být agent použit, a to „*na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov zločinov, korupcie, trestných činov extrémizmu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 a 234 Trestného zákona možno použiť agenta. Jeho použitie je prípustné len vtedy, ak odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov uvedených trestných činov by bolo iným spôsobom podstatne sťažené a získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.*<sup>74</sup>“ Dle druhého odstavce toho samého ustanovení musí být jednání agenta úměrné protiprávnímu jednání, které se snaží odhalit a nesmí iniciativně navádět k trestné činnosti. Tato iniciativa je ovšem povolena, pokud jde o korupci veřejného činitele nebo zahraničního veřejného činitele a skutkové okolnosti nasvědčují tomu, že trestný čin by byl spáchán i bez iniciace agenta. Z výše uvedeného vyplývá, že agent je použit na specifické trestné činnosti, a to především na korupci a terorismus, i proto se na Slovensku nejdříve hovořilo o tzv. protikorupčním agentovi a později o protiteroristickém agentovi.

Na Slovensku je velký zájem na boji proti korupci a proti organizovanému zločinu, který se jednu dobu vymykal kontrole slovenských justičních orgánů. Z toho důvodu byla právní úprava použití agenta velmi vítanou, kdy dle Burdy „*okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu plnenie úlohy agenta je založená na týchto piatich základných ideových princípoch:*

- a) princíp utajeného pôsobenia agenta v kriminálnom prostredí prevažne povahy organizovaného zločinu,*
- b) princíp ústupu niektorých záujmov chránených TZ za účelom odhalenia a usvedčenia páchatel'ov závažných trestných činov, teda za účelom ochrany celospoločenských záujmov,*
- c) princíp subsidiarity páchania činu inak trestného agentom,*

---

<sup>74</sup> Odst. 1 § 117 zákona č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů.

d) princíp limitácie okruhu skutkových podstat trestných činov, ktorých protiprávnosť je vylúčená plnením úlohy agenta,

e) princíp profesionálneho výkonu poslania agenta vrátane použitia okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu plnenie úlohy agenta<sup>75</sup>.

Z výše uvedeného vyplýva niekoľko základných poznatkov, činnosť agenta je zaměřena na organizované zločinecké skupiny a teroristické skupiny, stret zájmů chráněných trestním zákonem a jejich poměrování při odhalování trestné činnosti. Princip subsidiarity, který vyjadřuje, že agent má v rámci utajení konat pouze, pokud by hrozilo jeho prozrazení. Limitace skutkových podstat znamená, že jsou některé zájmy chráněné trestním zákonem natolik důležité, že je nelze „vyměnit“ za odhalení zločinu. Požadavek profesionality není dán jen vhodnou přípravou a znalostmi agenta, ale i zákonným oprávněním jednat jako agent, resp. pověření příkazem.

Podstatné je uvést, že na rozdíl od české právní úpravy je v některých případech dovolená provokace agenta, kdy Nejvyšší soud Slovenské republiky charakterizuje policejní provokaci následovně *„pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti vedené snahou, aby osoba, ktorá by inak protiprávne nekonala, spáchala trestný čin. Skrytou aktivitou polície je činnosť zameraná na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a na minimalizáciu spôsobených škôd. Kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie charakterizuje skutočnosť, že polícia neiniciuje, t. j. neovplyvňuje u osoby vôľu spáchať trestný čin, ale takýmto zámerom vytvára u nej podmienky na dokonanie trestného činu, ktoré však nesmú byť výnimočné, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo sa páchatel' rozhodol spáchať trestný čin a preukázateľne urobil kroky k jeho spáchaniu“<sup>76</sup>.*

---

<sup>75</sup> BURDA, Eduard, Plnenie úlohy agenta jako okolnost' vylučujúca protiprávnosť činu – vybrané aspekty, <https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Burda.pdf>

<sup>76</sup> Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky pod sp. zn. 5 To 6/2012 ze dne 18. října 2012.



#### 4.1.1. Návrhy de lege ferenda k institutu beztrestnosti agenta v ČR

Po krátkém shrnutí slovenské právní úpravy si můžeme všimnout několika zásadních rozdílů mezi českou a slovenskou úpravou. Prvně půjde o zařazení okolnosti vylučující protiprávnost, kdy v českém trestním právu patří do zvláštní části trestního zákoníku jako zvláštní forma okolnosti vylučující protiprávnost, zatímco ve slovenském trestním zákoně je „použitie agenta“ upraveno v obecné části zákona mezi základními okolnostmi vylučujícími protiprávnost.

Druhým podstatným rozdílem, je způsob vydání příkazu k použití agenta, a které osoby jsou oprávněné k jeho vydání. V České republice použití agenta jako operativně pátracího prostředku je povolováno soudcem vrchního soudu na návrh státního zástupce z VSZ nebo na návrh evropského žalobce. Na Slovensku ovšem stačí schválení předsedou senátu či soudcem v přípravném řízení na návrh státního zástupce, dokonce je zde možnost vydání slovního příkazu použití agenta státním zástupcem v neodkladných případech, kdy do 72 hodin musí být tento příkaz schválen soudcem. Přestože je výhoda v rychlejší reakci na trestnou činnost a možnost dodatečného povolení, autor si nemyslí, že pro takto zásadní zásah do lidských práv a svobod je dostatečná presumpce správnosti veřejnoprávního aktu bez řádného povolení soudem.

Dalším zajímavým rozdílem je možnost využít pro potřeby použití agenta civilní osobu v rámci Slovenské úpravy, a přes všechny možné výhody jednoduššího proniknutí do organizované skupiny civilistou, se autor domnívá, že pouze vycvičení příslušníci bezpečnostních sborů jsou schopni správně rozlišit okolnosti různých jednání a co je ještě přípustné, případně jak v některých krizových situacích reagovat a jak vyhodnocovat získané informace na místě, je-li to potřeba.

Co autor, opravdu ocenil na slovenské právní úpravě, je vyšší ochrana agenta při spáchání činu jinak trestného v případě ohrožení jeho života či zdraví anebo života či zdraví jeho osoby blízké. Tato úprava dle názoru autora poskytuje agentovi částečně vyšší jistotu pro bezpečí jeho osoby a jeho rodiny v případě prozrazení před organizovanou skupinou anebo v případě vydírání takovou skupinou.

Způsob taxativních výčtů je také v obou právních řádech rozdílný. V českém právním řádu jde o taxativní výčet skutkových podstat trestných činů, které může agent spáchat, aniž by založily jeho trestní odpovědnost, samozřejmě při splnění podmínky, že agent organizovanou skupinu nezosnoval, nezaložil, není jejím vedoucím činitelem či

představitelem. Naopak ve slovenské úpravě se jedná o taxativní výčet trestných činů, jež nemůže v žádném případě agent spáchat. Autor se domnívá, že slovenská právní úprava dává jasnější meze pro agenta tímto způsobem výčtu na rozdíl od úpravy české.

Posledním výrazným rozdílem mezi oběma právními úpravami je užití agenta provokatéra. Byť je užití agenta provokatéra ve slovenském trestním právu omezeno jen na pár případů, autor je toho názoru, že účel nesvětí prostředky a policejní provokace je v rozporu s právem na spravedlivý proces, tudíž policejní provokaci zcela odmítá a chválí českého zákonodárce a Ústavní soud za respektování judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Na druhou stranu při snaze o odhalení korupce je nejspíše více pravděpodobné odhalit korupční veřejné činitele při využití agenta provokatéra. Tedy otázkou zůstává, která ze střetávajících se hodnot, tedy snahou o postih korupce a dodržení jiných práv spravedlivého procesu, bude mít v konkrétním právním řádu přednost.

## 5. Dotazníkové šetření

Tato část práce se bude zabývat nejprve dotazníkem na beztretnost agenta, jenž byl zaslán na soudy České republiky a po jeho vrácení k němu autor zpracoval krátký komentář, kdy hlavním účelem dotazníku bylo zjistit účelnost a četnost výskytu institutu beztretnosti agenta. Zároveň dotazník zkoumal, zda současná soudní praxe považuje ustanovení vztahující se k beztretnosti agenta za dostatečná a dobře aplikovatelná.

### 5.1. Dotazník na institut beztretnosti agenta

Autor práce vytvořil dotazníky na institut beztretnosti agenta, aby zjistil četnost výskytu tohoto ustanovení u soudů. Dotazník se skládá z 8 otázek, které se ptají na výskyt ustanovení o beztretnosti agenta, případnou skutkovou podstatu trestné činnosti. Dále jsou otázky na soulad právní úpravy s praxí a dotazy na možné změny ustanovení. Níže si autor dovolil přiložit vzorový dotazník, který byl rozeslán.

Dotazník beztretnost agenta

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztretnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztretnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano  Ne

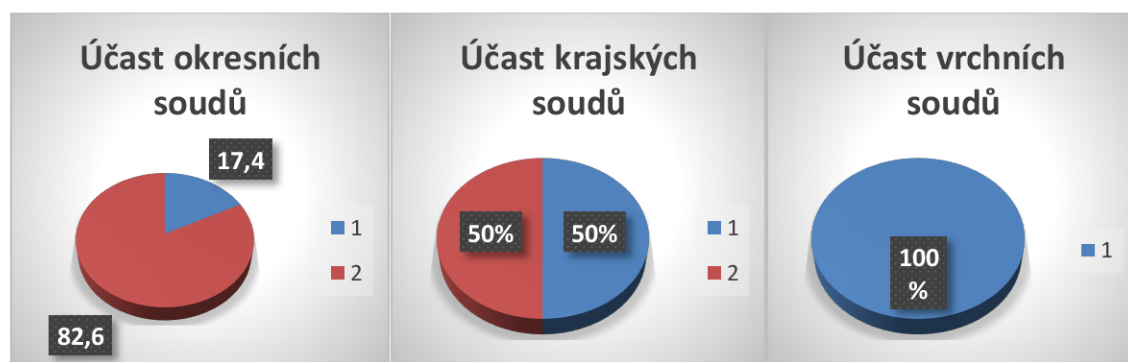
6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím  Nesouhlasím  Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

Dotazník byl rozeslán na všechny soudy ČR, kdy z níže uvedených grafů, můžeme vyčíst, že na dotazníky reagovalo pouze 15 z 86 okresních soudů, 4 z 8 krajských soudů a oba vrchní soudy. Modrá barva značí účast, červená barva značí neúčast na dotazníkovém šetření.



Nejdříve se chce autor vyjádřit k dotazníkům vráceným z okresních soudů, z 86 okresních soudů se vrátila reakce pouze od 15 okresních soudů, tedy pouhých 17% okresních soudů, přičemž odpovědělo celkem 25 soudců. Kdy snad i zábavným prvkem bylo, že (kromě délky soudní praxe) všech 25 soudců odpovědělo stejně. Z 25 soudců, 8 soudí 0 – 10 let, 10 soudců 11 – 20 let a 7 soudců soudí 20 a více let. Všichni výše uvedení dále odpověděli, že se s ustanovením o beztrestnosti agenta, tedy § 312c TZ a § 363 TZ za praxi nikdy neseťkali, právní úpravu těchto ustanovení považují za dostatečnou a taxativní výčet za vyhovující současným potřebám bez nutnosti změny. Další dva okresní soudy odpověděli e-mailem, že ustanovení o beztrestnosti agenta nikdy daný soud neřešil.

Krajské soudy měly poměrně vyšší účast, a to 50%, celkově odpovědělo 8 soudců krajských soudů, přičemž polovina z nich má soudní praxi mezi 11 – 20 lety a druhá polovina má soudní praxi ve výši 20 a více let. V tomto případě se 7 soudců neseťkalo s ustanovením beztrestnosti agenta během praxe, osmý soudce se s ustanovením seťkal, ale šlo o § 283 odst. 1, odst. 3, odst. 4 TZ – skutky žalovaných osob, ne agenta. Všech osm soudců souhlasí s právní úpravou obou ustanovení a s aktuálním taxativním výčtem v ustanovení § 312c TZ souhlasilo sedm soudců. Poslední soudce souhlasil s výhradou, a to konkrétně s požadavkem úpravy výčtu trestných činů v souladu s reálnou praxí a využitím ustanovení.

Z vrchních soudů se dostalo odpovědí od obou, celkově se ale jednalo pouze o tři soudce, přičemž všichni tři soudci mají praxi delší než dvacet let, nikdy se s ustanoveními o beztrestnosti agenta neseťkali a plně souhlasí s aktuální právní úpravou, včetně taxativního výčtu trestných činů.

Autor předpokládal především vyšší míru účasti oslovených soudců. Dále považoval za zajímavé, jak soudci okresních soudů, kteří se s tímto ustanovením neseťkali, budou hodnotit současnou právní úpravu. Co ale autor neočekával, že z osmi soudců krajského soudu se s beztrestností agenta seťkal pouze jeden soudce a ze tří soudců vrchních soudů žádný. To přivádí autor k otázce účelnosti a reálné využitelnosti výše uvedených ustanovení o agentovi kontrolorovi.

Samozřejmě výsledky dotazníkové šetření nemohou být absolutní, jelikož míra účasti závisela čistě na ochotě soudců odpovědět. Přesto můžeme z těchto materiálů

vysledovat několik závěrů, které se nejspíš nebudou příliš lišit od skutečnosti. Jedním z nich je, že s ustanovením o beztrestnosti agenta se většina soudců nesešla. Byť použití agenta jako operativně pátracího prostředku nebude časté, přesto se nějaké případy vyskytnou. Bohužel, autor musí podotknout, že poslední analýza ministerstva vnitra k použití operativně pátracích prostředků je poměrně zastaralá a navíc se vztahovala k odhalování korupčního jednání. Z médií bylo možné zaznamenat dvě kauzy. Jedna se týkala možného teroristického útoku na vlak levicovou extremistickou skupinou a druhá vykradení vily pražského politika. V obou případech došlo k nasazení agenta a v obou případech došlo k zproštění obžaloby soudy prvního stupně. V jednom případě soud zvažoval, zda informátor policie nepřikročil na policejní rady k provokaci ostatních a v druhém případě byly jedinými důkazními prostředky výpovědi policistů o možném útoku na vlak. Policejní prezidium v reakci na tyto kauzy sdělilo, že se domnívá, že nasazení agentů probíhá řádně a v souladu se zákonem a je účelné. Dále pak že v žádném případě se nebudou zveřejňovat statistiky jejich nasazení. S tím autor ale nesouhlasí, protože nevidí možné ohrožení policejní činnosti při zveřejnění počtu využití nasazení agenta např. za pět let dozadu, aby tak nedošlo opravdu k žádnému ohrožení aktuálně nasazených agentů.

Autor je přesvědčen, že institut použití agenta není využíván natolik, aby se s ním nesešla většina soudců, kteří odpověděli na dotazník. Otázkou ovšem je, jestli každý policista při utajení operuje jako agent dle § 158 odst. 1 písm. c) TŘ, viz rozsudek Vrchního soudu v Olomouci „*není-li nezbytné pro objasnění závažné trestné činnosti nasazení agenta, neznamená to současně, že není dán zákonný důvod pro utajení totožnosti policisty, který se při plnění služebních úkolů pohybuje v prostředí, které by na plnění jeho povinnosti vypovídat jako svědek v trestním řízení mohlo reagovat způsobem, ohrožujícím život či zdraví policisty či členů jeho rodiny. Je-li pro povahu objasňované trestné činnosti tato hrozba reálná, je dán zákonný důvod pro výslech policisty jako svědka utajeného podle § 55 odst. 2 TrŘ*“<sup>77</sup>. Přestože autor zcela souhlasí s výše uvedenou dikcí rozsudku a ochrany policistů, pokládá otázku, kdy tedy přesně dojde k použití agenta jako operativně pátracího prostředku? Samozřejmě tím nejsou myšleny procesní stránky věci dle trestního řádu, ale jde o policejní uvážení.

---

<sup>77</sup> Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci pod sp. zn. 3 To 217/2002 ze dne 12. února 2003.

Na výše uvedené navazuje úvaha, že může být mnoho případů, kdy dojde na použití agenta, ale posléze to není tzv. „zmíněno“. Tedy agent získá určité informace a na jejich základě dojde k zajištění důkazů. Pokud bude použití agenta v souladu se zákonem, budou takto získané důkazy také zákonné a nikoliv získané z nezákonného vyšetřování či porušení základních práv a svobod. Přestože má autor k bezpečnostním složkám úctu, nechce se autorovi věřit, že se nenašel v uváděných kauzách exces z mezí beztrestnosti agenta. Obzvláště po srovnání se Slovenskou úpravou, kde diskuze na toto téma je velmi četná, a to i těch použití agenta mimo korupční jednání, tedy agenta kontrolora. Autor se domnívá, že v tomto ohledu jsou české orgány činné v trestním řízení dosti netransparentní. Tedy pokud nechtějí poskytnout ani četnost výskytu ustanovení použití agenta dle trestního řádu v návaznosti na § 312c a § 363 TZ. Výše uvedené úvahy jsou pouze hypotetické ze strany zpracovatele a nemusí vystihovat současný stav segmentu zkoumané problematiky.

V dotazníkovém šetření byla i položena otázka na výčet trestných činů v ustanovení § 312 c TZ v návaznosti na § 363 TZ. Soudci souhlasili s aktuální úpravou až na jednu výjimku, kdy se dotázaný soudce ptal na reálnou účelnost výčtu skutkových podstat v ustanovení beztrestnosti agenta. K tomu autor dodává, jak již zmínil v subkapitole de lege ferenda, že by využil opačného způsobu výčtu, tak jak je tomu na Slovensku, tedy výčtu negativního.

## Závěr

Okolnosti vylučující protiprávnost jsou nepochybně významným a důležitým institutem trestního práva, které slouží k zajištění včasného zásahu na ochranu zájmů chráněných trestním zákonem, pokud nemůže veřejná moc zasáhnout včas. Dnešní právní úprava okolností vylučujících protiprávnost vychází z historického vývoje a ve své podobě kombinuje prvky trestněprávní úpravy prvorepublikové, tedy zákona č. 117/1852 Sb., O zločinech, přečinech a přestupcích ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Na historickém právním vývoji bylo možné sledovat, jak se postupně rozšiřovaly podmínky okolností vylučujících protiprávnost ku prospěchu osoby jednající v takové situaci. Dále můžeme vyvodit, že se i rozšiřoval okruh zájmů, které bylo možné chránit jejich prostřednictvím. Podstatné bylo uvést v práci, že i když nejsou všechny okolnosti vylučující protiprávnost přímo kodifikovány, tak postačuje, pokud jsou uznávány právní praxí. To již proto, že analogie ve prospěch osoby, která koná ve prospěch zájmů chráněných trestním zákonem způsobem, který zákon předvídá, je v trestním právu hmotném přípustná.

Právní nauka vysvětluje okolnosti vylučující protiprávnost, jejich účel, způsob užití a také excesy z nich. Problematickou částí nauky jsou pozitivní skutkové omyly o okolnostech vylučujících protiprávnost, kde se názory odborníků často rozcházejí. Český zákonodárce vybral dle autora tu nejlepší možnou variantu řešení, kdy chrání osobu, do jejíž práv bylo protiprávně zasazeno. Zároveň zmírňuje tresty pro pachatele, kteří se mylně domnívali, že jednájí v okolnosti vylučující protiprávnost, viz polehčující okolnosti ustanovení § 41 TZ.

Zákonodárce v obecné části trestního zákoníku upravil pět podob okolností vylučujících protiprávnost. Jsou to krajní nouzi, nutnou obranu, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně. Podle dotčené judikatury můžeme usoudit, že svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně nečiní v praxi problémy. Současnou platnou právní úpravu v tomto směru je možno hodnotit jako dostatečnou. Pokud jde o krajní nouzi, tak autor se též přiklání k tomu, že je zde podmínka subsidiarity a proporcionality. Kriticky ovšem hodnotí způsob, jakým jsou upraveny povinnosti snášet nebezpečí některých osob. K tomu dodává, že přestože by nebylo účelné, aby příslušníci bezpečnostních sborů či členové integrovaného záchranného



systemu mohli okamžitě odvracet nebezpečí za pomoci krajní nouze, měla by v tomto ohledu být přijata určitá výjimka. Tedy respektive možnost liberace z povinnosti snášet nebezpečí. Typickým příkladem tohoto problému v odborné literatuře je otázka povinnosti lékařů snášet nebezpečí u některých zákroků, např. nakažení závažnou nemocí a nemožnost si vzít drahý lék. Proto by autor práce *de lege ferenda* navrhoval, aby podmínka povinnosti snášet nebezpečí pro určité osoby byla změkčena, případně přímo vypuštěna z textu zákona. To proto, že i tak mají tyto osoby povinnost pomoci dle konkrétních zákonných právních předpisů, upravujících jejich povolání.

Nutná obrana je po krajní nouzi nejčastěji používanou okolností vylučující protiprávnost a pravděpodobně i nejznámější pro laickou veřejnost. Nutné obrany může využít každý a nikdo nemá povinnost snášet útok. Autor shledává jako pozitivní ve vývoji kompletní pokrytí všech zájmů chráněných trestním zákonem, ale především možnou intenzitu obrany. Právní vývoj možné intenzity nutné obrany se měnil od nejprve nutné přiměřenosti obrany útoku, po negativní vyjádření zřejmě nepřiměřené obrany až po zcela zjevně nepřiměřenou obranou. Autor se domnívá, že současná právní úprava je odpovídající, neboť poskytuje nejvyšší míru ochrany pro obránce.

Další část práce pojednává o beztrestnosti agenta. Ta je specifickou okolností vylučující protiprávnost, která si určitě zaslouží svoji vlastní právní úpravu. Na rozdíl od ostatních okolností vylučujících protiprávnost beztrestnost agenta řeší bezpečnostní hrozby jinak než obranou či jednáním, které přímo zamezí hrozícímu nebezpečí. Beztrestnost agenta není pouhým hmotněprávním ustanovením, ale má návaznost na operativně pátrací prostředky upravené v trestním řádu, a to konkrétně na ustanovení § 158e TŘ.

K zjištění účelovosti ustanovení o beztrestnosti agenta využil autor dotazníků zaslaných na soudy v České republice, i když návratnost dotazníků byla poměrně nízká. Ze získaných odpovědí je zarážející, že většina odpovídajících soudců se s ustanovením o beztrestnosti agenta nikdy nesešla.

Pro komparaci institutu beztrestnosti agenta v českém právu byla využita slovenská právní úprava. Zde je pojetí beztrestnosti agenta odlišné. Prvně je ve slovenském zákoně stanoveno, čeho se agent nemůže dopustit za žádných podmínek. Dále i přes judikaturu ESLP, slovenský ústavní soud uznává možnost policejní provokace, byť bude vždy záležet na konkrétním případě. Autor nesouhlasí s možností

policejní provokace, jelikož se domnívá, že takové jednání nepřísluší orgánu činnému v trestním řízení a navíc dochází tím k narušení některých procesně právních zásad. Nutno podotknout, že autor souhlasí se slovenským výčtem trestných činů, kterých se agent nemůže dopustit. Považuje to za vhodnější způsob řešení vzhledem k míře zásahu do práv zájmových osob.

De lege ferenda by autor navrhoval, aby se úprava beztrestnosti agenta přiblížila slovenské právní úpravě v oblasti výčtů trestných činů a v problematice ochrany agentovi beztrestnosti při jednání z vycházející z důvodné obavy o svůj život či zdraví nebo jeho osob blízkých. Česká právní úprava by si měla udržet pojetí agenta kontrolora, jelikož použití agenta provokatéra je do značné míry nejisté a rozporuplné. To nejen po stránce právní, ale i morální. Závěrem se autor domnívá, že kromě policejní provokace a možnosti agenta civilisty je slovenská právní úprava beztrestnosti agenta lépe propracovaná než česká právní úprava a její teoretická východiska jsou lépe odůvodněná

## **Seznam zkratk**

ČR – Česká republika

ESLP – Evropský soud pro lidská práva

NS – Nejvyšší soud České republiky

OČTŘ – orgány činné v trestním řízení

PČR – Policie České republiky

TP – zákon č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů

TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů

TŘ – zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozdějších předpisů

VSZ – Vrchní státní zastupitelství

ÚS – Ústavní soud České republiky

## Seznam použitých zdrojů

### Seznam použité literatury

BARTOŠÍKOVÁ, Radka, Přípustné riziko, aneb na co vše je potřeba brát v praxi zřetel, *Trestněprávní revue* 2/2020, C. H. Beck, s. 81;

BELEŠ, Andrej, Plnenie úlohy agenta vo svetle judikatúry .In Marek Fryšták, Jan Provazník, Jiří Valdhans. *Dny práva 2015, část X, AUB Iuridica vol. 554. 1. vyd.* Brno: MU Brno, 2016, ISBN 978-80-210-8201-4, s. 7 -21.

Bezpečnostní Strategie České republiky 2015;

BURDA, Eduard, *Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*, 28/2010. - Bratislava : Univerzita Komenského, 2010. ISBN 978-80-223-2918-7. S. 33-51.

DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. *Komentáře (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN 978-80-7552-600-7.

Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tisk 410/0.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva. 7. aktualizované vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. *Právnícké učebnice (Aleš Čeněk)*. ISBN 978-80-7380-652-1.

JELÍNEK, Jiří, Novelizace trestního zákona v roce 1995, *Bulletin advokacie*, č. 9/1995, s. 6.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. *Student (Leges)*. ISBN 978-80-7502-044-4.

KINCL, Jaromír, SKŘEJPEK, Michal, URFUS, Valentin. *Římské právo*. Dot. 2. dopl. a přeprac. vyd. (C.H. Beck dot. 1. vyd.). Praha: C.H. Beck, 1997. *Beckovy právnícké učebnice*. ISBN 80-7179-031-1.

KUCHTA, Josef, Přípustné riziko jako okolnost vylučující protiprávnost v návrhu kodifikace trestního práva hmotného, *Trestněprávní revue* 6/2004, C. H. Beck, s. 165.

LUKÁŠOVÁ, Marcela, Institut svolení poškozeného a jeho uplatnění nejen v judikatuře, *Trestněprávní revue* 3/2019, C. H. Beck, s. 60.

MUSIL, Jan, Policejní provokace v teorii, legislativě a judikatuře, *Státní zastupitelství* č. 3/2014, s. 10.

Nejvyšší soud ČR; KRATOCHVÍL, Vladimír, Policejní provokace, *Zkouška spolehlivosti*, *Státní zastupitelství* č. 6/2014, s. 61.

PAVOL, Stanislav, Použitie agenta pri odhaľovaní korupcie .In Marek Fryšták, Jan Provazník, Jiří Valdhans. *Dny práva 2015, část X, AUB Iuridica vol. 554. 1. vyd.* Brno: MU Brno, 2016, ISBN 978-80-210-8201-4, s. 202 – 213.

PÚRY, František, KUCHTA, Josef, Postih úpadkových deliktů podle nového trestního zákoníku s přihlédnutím k úpravě přípustného rizika, *Bulletin advokacie* 9/2011, s. 13.

PŮRY, František, Souhrn aktuální judikatury – V. Nutná obrana v trestním právu, *Trestněprávní revue* 8/2007, s. 230.

SOLNAŘ, Vladimír, FENYK, Jaroslav a CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Základy trestní odpovědnosti: systém českého trestního práva*. Vyd. 1., (Jako *Základy trestní odpovědnosti* vyd. 2.). Praha: Orac, 2003. ISBN 80-86199-74-6.

STOČESOVÁ, Simona. *Omyl v českém a zahraničním trestním právu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-418-3.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní právo hmotné*. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-616-7.

ŠÁMAL, Pavel. § 32 [Oprávněné použití zbraně]. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PŮRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012.

ŠÁMAL, Pavel, Zamyšlení nad některými novelizovanými ustanoveními TZ týkajícími se organizovaného zločinu a problémy s tím spojené, *právní rozhledy*, č. 10/1995, s. 393.

#### **Seznam použitých internetových zdrojů**

[www.aspi.cz](http://www.aspi.cz)

[www.beck-online.cz](http://www.beck-online.cz)

BURDA, Eduard, Plnenie úlohy agenta jako okolnost' vylučujúca protiprávnosť činu – vybrané aspekty z <https://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/trest/Burda.pdf>

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

#### **Seznam použitých právních předpisů**

Zákon č. 117/1852 Sb., O zločinech, přečinech a přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

Československé zákony platné v zemích České a Moravskoslezské XII. 1946 ;

1/1920 Sb., trestní zákony a trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zákon č. 300/2005 Z.z., trestný zákon ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.

### **Seznam použité judikatury**

Nález Ústavního soudu pod sp. zn. II. ÚS 491/04 ze dne 6. ledna 2005.

Nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 3235/15 – 1 ze dne 26. dubna 2016.

Nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 2078/16 – 1 ze dne 2. ledna 2017.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 4 To 181/57 ze dne 6. září 1957

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. Kr I 155/2 ze dne 10 března 1920

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. Zm I 370/25 ze dne 27. listopadu 1925.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tz 54/71 ze dne 16. srpna 1971.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tz 40/78 ze dne 28. července 1978.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 To 27/90 ze dne 28. dubna 1990.

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva pod sp. zn. 54648/09 ze dne 23. října 2014.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 8 To 25/96 ze dne 17. července 1996.

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci pod sp. zn. 3 To 217/2002 ze dne 12. února 2003.

Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky pod sp. zn. 5 To 6/2012 ze dne 18. října 2012.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 117/2016 - 25 ze dne 27. dubna 2017.

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu pod sp. zn. Tpjn 303/2008, ze dne 30. září 2009.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 855/2002 ze dne 29. října 2002.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 461/2004 ze dne 6. května 2004.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 162/2007 ze dne 28. února 2007.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 353/2010 ze dne 2. června 2010.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1166/2012 ze dne 28. listopadu 2012.

Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 971/2013 ze dne 16. října 2013.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 1425/2013 ze dne 11. února 2014.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1283/2014 ze dne 22. října 2014.  
Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 1286/2014 ze dne 24. února 2015.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 Tdo 730/2015 ze dne 26. srpna 2015.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 1048/2015 ze dne 30. září 2015.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 61/2016 ze dne 26. ledna 2016.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 272/2016 ze dne 2. března 2016.  
Usnesení Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 11 Tdo 1142/2015 ze dne 19. května 2016.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 627/2016 ze dne 25. května 2016.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 11 Tdo 1233/2016 ze dne 30. listopadu 2016.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 1566/2016 ze dne. 4. ledna 2017.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 443/2017 ze dne 10. května 2017.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 7 Tdo 340/2017 ze dne 6. září 2017.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 3 Tdo 201/2018 zn. ze dne 14. března 2018.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 1485/2017 ze dne 24. ledna 2018.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 4 Tdo 597/2018 ze dne 13. června 2018.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1121/2019 ze dne 26. září 2019.  
Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 8 Tdo 188/2020 ze dne 24. března 2020.

### **Seznam ostatních zdrojů**

## Příloha č. 1

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

↙

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

↙

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

↙

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

↙

JUDr. Sítař Vlastimil

úctou,

V Praze dne 18. června 2020,



## Příloha č. 2

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztretnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztretnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztretnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

### Příloha č. 3

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní v

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní v

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

## Příloha č. 4

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

---

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

---

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

---

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

Bez připomínek.

## Příloha č. 5

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svojí činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4.

psat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8.

máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou

o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 6

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 7

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 8

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

----

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

----

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

~~Nesouhlasím~~

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

-----

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

----

## Příloha č. 9

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

----

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

----



## Příloha č. 10

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 11

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

X

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

X

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

X

## Příloha č. 12

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

XX

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

XX

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 13

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 14

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 15

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4.

psat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. J  
e  
s  
t  
l  
i

máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou p

o  
ž  
á  
d  
a  
t

o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 16

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztretnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztretnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztretnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 17

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.



## Příloha č. 18

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let   11 – 20 let   20 a více let   - 20 a víc

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano      Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano      Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím      Nesouhlasím      Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 19

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4.

psat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8.

máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou

o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 20

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztretnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztretnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztretnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 21

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 22

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 23

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

--

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

--

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 24

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 25

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

--

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

--

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

~~Nesouhlasím~~

~~Souhlasím s výhradou~~

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

--

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

--



## Příloha č. 26

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 27

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

---

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

---

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

~~Nesouhlasím~~

~~Souhlasím s výhradou~~

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

---

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

Bez připomínek.

## Příloha č. 28

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0–10 let  11–20 let  20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano  Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano  Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím  Nesouhlasím  Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

Nemám.

## Příloha č. 29

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let  11 – 20 let  20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano  Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano  Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím  Nesouhlasím  Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

JUDr.  
Eva

Drahotová Krajský soud Ústí nad Labem – pobočka Liberec, dne 22.6.2020.

## Příloha č. 30

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

### Příloha č. 31

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 32

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let  11 – 20 let  20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta? **Avšak obžaloba na něj (samozřejmě) podána nebyla, takže jsem řešil pouze výsledky jeho práce a jejich použitelnost v řízení proti ostatním členům zločinecké skupiny, nikoliv jeho trestní odpovědnost či beztrestnost.**

Ano  Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

§ 283 odst. 1, odst. 3, odst. 4 třz – ale šlo o skutky žalovaných osob, ne agenta

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

neřešil jsem trestní odpovědnost agenta

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano  Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím  Nesouhlasím  Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

### Příloha č. 33

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztretnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztretnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

\_\_\_\_\_

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

\_\_\_\_\_

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztretnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

VÝČET BY PATŘENĚ BYLO TŘEBA  
POROVNAT S POTŘEBAMI REÁLNÉ  
PRAXE

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

\_\_\_\_\_

25-06-2020



### Příloha č. 34

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let  11 – 20 let  20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano  Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano  Ne

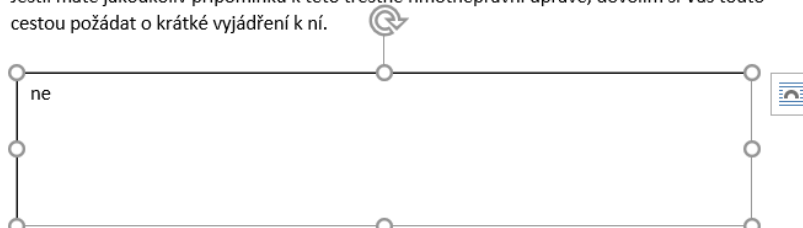
6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím  Nesouhlasím  Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

ne



## Příloha č. 35

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let     11 – 20 let     20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano     Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano     Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím     Nesouhlasím .....     Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. J  
e  
s  
t  
l  
i

máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovolím si Vás touto cestou

ř

c

ž

á

c

a

t

o krátké vyjádření k ní.

## Příloha č. 36

1. Jak dlouho soudíte na trestním úseku?

0 – 10 let

11 – 20 let

20 a více let

2. V rámci výkonu svoji činnosti soudce řešili jste již problematiku beztrestnosti agenta, tak jak je upravena v § 363 s odkazem na § 312c zákona č. 40/2009 Sb., tedy ustanovení o beztrestnosti agenta?

Ano

Ne

3. Pokud ano, můžete, prosím, uvést o jakou právní kvalifikaci se jednalo v projednávané trestní věci?

4. Můžete napsat s jakým výsledkem?

5. Považujete stávající právní úpravu § 312c a § 363 TZ za odpovídající a vyhovující?

Ano

Ne

6. Jaký je Váš názor na taxativní výčet skutkových podstat týkajících se beztrestnosti agenta vymezených v § 312c TZ?

Souhlasím

Nesouhlasím

Souhlasím s výhradou

7. V případě, jestli jste na předchozí otázku odpověděli jinak, než souhlasím, můžete prosím uvést, jaká právní úprava by odpovídala vašemu souhlasu?

8. Jestli máte jakoukoliv připomínku k této trestně hmotněprávní úpravě, dovoluji si Vás touto cestou požádat o krátké vyjádření k ní.

## **Okolnosti vylučující protiprávnost se zaměřením na beztrestnost agenta**

### **Abstrakt**

Diplomová práce se věnovala okolnostem vylučujícím protiprávnost se zaměřením na beztrestnost agenta. Cílem práce bylo zhodnotit současnou právní úpravu okolností vylučujících protiprávnost a pokusit se vymezit hranice excesů z okolností vylučujících protiprávnost. Dalším cílem práce bylo zjištění účelnosti institutu beztrestnosti agenta a jeho právní úpravy.

Pro dosažení výše uvedených cílů práce nejprve rozebírá historický právní vývoj okolností vylučujících protiprávnost v českých zemích. Po stručném historickém exkurzu se práce věnuje okolnostem vylučujícím protiprávnost obecně, jejich teoretickému právnímu východisku, důvodů jejich přijetí a možných omylů a excesů.

V následující části práce jsou rozebrány jednotlivé okolnosti vylučující protiprávnost, počínaje krajní nouzí, nutnou obranou, svolením poškozeného, přípustným rizikem a oprávněným použitím zbraně. U každé okolnosti vylučující protiprávnost je rozebrána právní úprava za pomoci odborné literatury a především judikatury, která osvětluje některé nejasné podmínky okolností vylučujících protiprávnost, včetně jejich mezí.

Třetí část práce pojednává o institutu beztrestnosti agenta, jeho právní úpravě v českém trestním právu. Dále pojednává o důvodech jeho zavedení, a to vzhledem k organizovanému zločinu. V souvislosti s tím jsou uvedeny i některé procesní podmínky pro užití agenta dle trestního řádu. Následující kapitola rozebírá rozdíl mezi agentem kontrolorem a agentem provokatérem, včetně judikatury na policejní provokaci a důvody její nepřipustnosti v České republice.

Poslední část práce se zabývá dotazníkem na institut beztrestnosti agenta, který byl rozeslán na soudy v České republice. K odpovědím na dotazník autor zpracoval krátký komentář. Poslední kapitolou práce je srovnání české a slovenské právní úpravy beztrestnosti agenta, kdy nejprve je rozebrána slovenská úprava.

**Klíčová slova:** trestní právo, okolnosti vylučující protiprávnost, beztrestnost agenta

## **Circumstances excluding Criminal Liability with a focus on the Impunity of the Agent**

### **Abstract**

The Thesis addresses Circumstances excluding Criminal Liability with a focus on the Impunity of the Agent. The aim of the Thesis was to evaluate current Legislation and to define the limits of Circumstances excluding Criminal Liability Excesses. The next objective was to determine the appropriateness of the Impunity of the Agent and its legislation.

The Thesis firstly analyzed the historical legal developments of Circumstances excluding Criminal Liability in Czech countries in order to attain the above mentioned objectives. The historical development is followed by the discussion of the Circumstances excluding Criminal Liability, their general legislation and theoretical foundations, the reasons for adopting their legislation, also the errors of law and of fact.

Next chapters are devoted to specific Circumstances of excluding Criminal Liability, starting from the Necessity, Self – Defence, Consent, Permissible Risk and Lawful use of Firearms. The Circumstances excluding Criminal Liability were analyzed in their statutory legislation by using Academic Literature and mainly the case – law, which clarified some vague rules and limits of the Circumstances excluding Criminal Liability.

The third part of the Thesis addresses the legal institute of the Impunity of the Agent and its legislation in Czech Criminal law and about its reasons for the implementation of the Impunity of the Agent given the requirements to uncover the Organized Crime. In the context of previous statements the Thesis also analyzed the procedural conditions of the Impunity of the Agent in accordance to Penal Code. Next chapter is about the differences between the Agents Controller and Agents Provocateurs including the case – law about police provocation and reasons for its inadmissibility in the Czech republic.

The last part of the Thesis is focused on the Questionnaires about the Impunity of the Agent which were directed to the Courts in the Czech republic. The author was able to process a short annotation through questionnaires replies. Last chapter is about the comparison between Czech and Slovak legal institute of the Impunity of the Agent.

**Key words:** Criminal Law, Circumstances excluding Criminal Liability, Impunity of the Agent